

## **QUICKSCAN SOORTENBESCHERMING**

ROOVERTSEDIJK 2A TE HILVARENBEEK

# Colofon

## Quicksan soortenbescherming

**Projectnummer:** EP.22.1087

**Versie:** 2

**Datum:** 6 maart 2023

### Opdrachtnemer

Agrifirm NWE BV  
Bedrijfsontwikkeling Exlan  
Waalkade 33  
5347 KR Oss

Postbus 300  
5340 AH Oss

### Locatie

Rooversdijk 2A Hilvarenbeek

### Contactpersoon

Anton van Zeeland  
T: 088 – 488 2929  
F: 088 – 488 2102  
E: a.vanzeeland@agrifirm.com

### Uitvoerders

Ing. A. van Zeeland  
L.F.A. van Sleeuwen LL.B.

### Collegiale check

AvZ

ALLE RECHTEN VOORBEHOUDEN. NIETS UIT DEZE UITGAVE MAG WORDEN VERVEELVOLDIGD DOOR MIDDEL VAN DRUK, FOTOKOPIE, MICROFILM, GELUIDSBAND, ELEKTRONISCH OF OP WELKE ANDERE WIJZE DAN OOK, EN EVENMIN IN EEN GEAUTOMATISEERD GEGEVENSBESTAND WORDEN OPGESLAGEN, ZONDER VOORAFGAANDE SCHRIFTELIJKE TOESTEMMING VAN AGRIFIRM EXLAN.

# Inhoudsopgave

## Quickscan soortenbescherming

|                                     |    |
|-------------------------------------|----|
| INLEIDING                           | 4  |
| HOOFDSTUK 1<br>TOETSINGSKADER       | 6  |
| HOOFDSTUK 2<br>ONDERZOEKSRÉSULTATEN | 9  |
| HOOFDSTUK 3<br>CONCLUSIE            | 25 |
| LITERATUUR                          | 26 |
| WAARNEMINGEN                        | 27 |
| EFFECTEN INDICATOR SOORTEN          | 30 |
| PLAN PROJECTLOCATIE                 | 37 |
| AANVULLEND ONDERZOEK VLEERMUIZEN    | 38 |

# Inleiding

## Planbeschrijving

### Aanleiding

Het plangebied is gelegen aan de Rooversdijk 2A te Hilvarenbeek. De varkensstallen staan nu ongeveer een half jaar leeg. De plannen omvatten de sloop van de stallen en de bouw van recreatiewoningen en een bedrijfsgebouw. Daarnaast wordt er nieuwe natuur en een zonnepark gerealiseerd en voorzieningen voor paarden zoals een paddock en paardenbak. In dit kader wordt door het bevoegde gezag een toets aan de soortenbescherming noodzakelijk geacht. Bij de uitvoering van de voorgenomen ingrepen moet rekening worden gehouden met het huidige voorkomen van de, op grond van de Wet natuurbescherming, beschermde soorten. Als de voorgenomen ingreep leidt tot het overtreden van verbodsbepalingen betreffende beschermde soorten, moet vrijstelling of ontheffing worden verkregen.

De voorliggende quickscan bevat een inventarisatie van de huidige aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren in en om het plangebied. Tevens worden de te verwachten effecten van de ingreep in het plangebied beoordeeld.

### Plangebied

Het plangebied ligt in de plaats Hilvarenbeek. Het plangebied bevindt zich buiten de verkeerskundige en stedenbouwkundige bebouwde kom van Hilvarenbeek.



- Afbeelding 1: luchtfoto plangebied (bron: [streetsmart.cyclomedia.com/streetsmart](https://streetsmart.cyclomedia.com/streetsmart), geraadpleegd op 24/10/2022)

### Onderzoeksmethode

Om een goede indicatie van de natuurwaarden binnen het plangebied te krijgen, wordt het onderzoek in verschillende stappen uitgevoerd. Op basis van bronnenonderzoek is nagegaan of er wettelijk beschermde planten- of diersoorten in het gebied voor kunnen komen waaraan extra aandacht geschonken dient te worden tijdens het terreinbezoek.

Na het bronnenonderzoek is een verkennend terreinbezoek gebracht aan het plangebied. Hierbij is, op basis van de gegevens van het literatuuronderzoek, beoordeeld voor welke soorten het gebied daadwerkelijk een geschikte habitat biedt en daarmee welke soorten er daadwerkelijk voor kunnen komen. Vervolgens zijn de mogelijke effecten op de verwachte beschermde soorten beschreven.

Op basis van de doorlopen procedures zijn conclusies getrokken met betrekking tot de eventuele negatieve effecten en/of obstakels inzake de Wet natuurbescherming.

Op woensdag 26 oktober 2022 is de locatie tussen 12:00 en 13:00 uur ter plaatse geïnventariseerd, om te onderzoeken of het plangebied een zodanig belangrijke status heeft dat een aanvullend veldonderzoek noodzakelijk is. Op het moment van inventarisatie was het 18 graden Celsius en licht bewolkt.

Op basis van terreinkenmerken is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de, in de regio voorkomende, beschermde soorten.

### Doelstelling

Om een indicatie te krijgen van de effecten die de sloop- en bouwwerkzaamheden hebben op de natuurwaarden binnen het plangebied, dienen de volgende vragen te worden beantwoord:

1. Welke wettelijk beschermde soorten komen in het plangebied voor? Welke status hebben deze soorten?
2. Welke invloed heeft de geplande ingreep in het betreffende gebied op de beschermde soorten en komt daarmee de staat van instandhouding in gevaar?
3. Hoe dient omgegaan te worden met eventuele negatieve effecten van het plan op wettelijk beschermde planten- en diersoorten, en welke vervolgstappen zijn nodig?

# 1 Toetsingskader

## Wet natuurbescherming

De bescherming van natuur is in Nederland vastgelegd in nationale wetgeving. De nationale wetgeving is een Nederlandse implementatie van de belangrijkste Europese wetgevingselementen. Per 1 januari 2017 zijn de Flora- en Faunawet, de Boswet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen door de Wet natuurbescherming. De uitvoering van deze nieuwe wet is grotendeels in handen van de provincies gekomen.

### 1.1 Gebiedsbescherming

De Wet natuurbescherming noemt bekende maar ook enkele nieuwe soorten natuurgebieden die bescherming behoeven: de Natura 2000-gebieden, het Natuurnetwerk Nederland (NNN), bijzondere provinciale natuurgebieden en landschappen, bijzondere nationale natuurgebieden en de nationale parken. Bij ontwikkelingen met name in het buitengebied moet rekening worden gehouden met het al dan niet van toepassing zijn van de beschermingsregimes van deze natuurgebieden. Ieder gebied kent een eigen beschermingsregime dat afzonderlijk gewogen dient te worden in relatie tot plannen, projecten en andere handelingen met mogelijk nadelige effecten voor de beschermde natuurwaarden.

#### Natura 2000-gebieden

De bekendste natuurgebieden zijn de Natura 2000-gebieden, zij kennen tevens het meest strikte beschermingsregime. De basis voor Natura 2000 zijn de Europese Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. In Nederland zijn 164 gebieden als Natura 2000-gebied aangewezen. Voor ieder gebied zijn instandhoudingsdoelstellingen bepaald die betrekking kunnen hebben op de bescherming van specifieke flora en fauna alsook leefgebieden van soorten. Alle projecten en handelingen binnen of buiten de gebiedsgrenzen mogen geen verstorend of verslechterend effect hebben op de instandhoudingsdoelstellingen. Voor de voorgenomen ontwikkeling is hier, voor zover van toepassing, separaat aan getoetst. In deze rapportage wordt hier verder niet op ingegaan.

#### Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. De provincies zijn belast met de taak een dergelijk netwerk tot stand te laten te komen en in stand te laten. De uitvoering hiervan is hoofdzakelijk gestuurd vanuit de ruimtelijke ordening (provinciale verordeningen). Binnen het Natuurnetwerk Nederland geldt een “nee, tenzij”- benadering.

#### Overige gebieden

Naast de bovengenoemde gebieden kunnen gebieden aangewezen worden als ‘bijzondere provinciale natuurgebieden’, ‘bijzondere provinciale landschappen’ of ‘nationaal park’. De bescherming van deze gebieden vindt net als bij het NNN plaats via het ruimtelijk spoor. Daarnaast kan een gebied aangewezen worden als ‘bijzonder nationaal gebied’, een soort voorloper van de aanwijzing als Natura 2000-gebied. De bescherming van deze gebieden stemt dan ook overeen met de bescherming van Natura 2000-gebieden.

## **1.2 Soortenbescherming**

De Wet natuurbescherming deelt soorten in drie beschermingsregimes in. Daarnaast zijn er vrijgestelde soorten en jaarrond beschermde vogelnesten.

- 1) Beschermingsregime soorten vogelrichtlijn
- 2) Beschermingsregime soorten habitatrichtlijn
- 3) Beschermingsregime andere soorten
- 4) Vrijgestelde soorten
- 5) Jaarrond beschermde vogelnesten

### **Vogelrichtlijn**

Onder de soorten van de Vogelrichtlijn vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels. Het is verboden om:

- Opzettelijk vogels te doden of te vangen;
- Opzettelijk vogelnesten, -rustplaatsen en – eieren te vernielen of te beschadigen of vogelnesten weg te nemen;
- Eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
- Opzettelijk vogels te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

### **Habitatrichtlijn**

Onder de soorten van de Habitatrichtlijn vallen soorten die genoemd zijn in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage I van het Verdrag van Bonn. In de Bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd.

Wat betreft deze soorten is het verboden om:

- Opzettelijk dieren te doden of te vangen;
- Opzettelijk dieren te verstoren;
- Opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen;
- Voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
- Opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te onttwortelen of te vernielen.

Ook is het verboden deze soorten te verkopen, te vervoeren voor verkoop, te verhandelen, te ruilen of te kopen, tenzij het gaat om gefokte of gekweekte dieren of planten.

### **Andere soorten**

Onder het beschermingsregime andere soorten vallen soorten waarvan er geen Europese verplichting tot bescherming is. Dit zijn soorten die vanuit nationaal belang extra bescherming behoeven. Het beschermingsniveau van deze soorten kan per provincie verschillen.

Het is verboden om:

- 1) Opzettelijk dieren te doden of te vangen;
- 2) Voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
- 3) Opzettelijk (vaat)planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken te verzamelen, af te snijden, te onttwortelen of te vernielen.

Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten.

### **Vrijgestelde soorten**

De verboden zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden. Ook vallen de zwarte rat, bruine rat, huismuis, de mol en exoten niet onder beschermingsregime van de Wet natuurbescherming en mogen opzettelijk gedood en gevangen worden. Daarnaast geldt, zoals hierboven reeds aangegeven, dat provincies de bevoegdheid hebben vrijstelling te verlenen voor bepaalde soorten.

### Jaarrond beschermde vogelnesten

De opgestelde lijst met jaarrond beschermde nesten voor vogels is een beleidsdocument dat voortvloeit uit de voormalige Flora- en faunawet en meegenomen is onder de Wet natuurbescherming. De nesten zijn ingedeeld in categorieën (1 t/m 5) waarvan de categorie 1 t/m 4 jaarrond beschermd zijn. Nesten in categorie 5 zijn enkel beschermd bij afwezigheid van voldoende alternatieven.

- 1) Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats
- 2) Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
- 3) Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
- 4) Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
- 5) Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

## 1.3 Houtopstanden

De regels van de Boswet zijn grotendeels onveranderd opgenomen in de Wet natuurbescherming. Een houtopstand is een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, die een oppervlakte van 10 are of meer beslaat ofwel een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat.

Buiten de bescherming vallen:

- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom (voor deze wet);
- houtopstanden op erven of in tuinen
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen bedoeld als kerstbomen en niet ouder dan twintig jaar
- kweekgoed;
  - uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen,
  - beplantingen langs waterwegen, en
  - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- Het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa indien zij:
  - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
  - bestaan uit minstens tienduizend per hectare per beplantingseenheid
  - bestaande uit een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter;
  - zijn aangelegd na 1 januari 2013.

## 1.4 Zorgplicht

Gelet op de algemene zorgplicht dienen voorafgaand aan de werkzaamheden alle maatregelen te worden getroffen om nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk te voorkomen, beperken of ongedaan te maken. Dit geldt altijd en voor alle planten- en diersoorten.



# 2

## Onderzoeksresultaten

### 2.1 Bronnenonderzoek

Gegevens van websites als [www.waarneming.nl](http://www.waarneming.nl) zijn geraadpleegd voor achtergrondinformatie. Een groot aantal amateurs en professionals publiceert op deze bekende websites zijn natuurwaarnemingen, die worden gecontroleerd door een validatiecommissie. Ook zijn de verschillende atlassen geraadpleegd of er specifiek in dit atlasblok naar voren is gekomen. Daar moet worden bijvermeld dat bij deze quickscan het specifiek gaat over het afbreken van de gebouwen en dat de nieuwe situatie beter wordt dan wat het nu is. Daarnaast is er ook waarnemen uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Echter, deze waarnemen zijn niet specifiek van het boerenerf, omdat deze niet toegankelijk zijn voor een dergelijk onderzoek.

Daar de situatie in de toekomst beter gaat worden is het minder relevant wat er zich in de omgeving specifiek aan soorten bevindt. Zodoende zijn de waarnemingen uit deze bronnen redelijk betrouwbaar, maar moeilijk te verifiëren. De waarnemingen geven eventueel wel een indicatie van soorten waar tijdens het veldonderzoek extra aandacht aan besteed dient te worden.

#### **Natuurnetwerk Nederland**

Het natuurbeheerplan is een beleidskader om het Europese, rijks- en provinciale natuur- en landschapsbeleid te realiseren. Het gaat hier om bestaande natuurgebieden, gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt, landbouwgebieden worden ingericht en beheerd volgens agrarisch natuurbeheer en de Natura 2000-gebieden.

Het plangebied ligt buiten het Natuurnetwerk Nederland en buiten andere natuurgebieden zoals Natura 2000. Het meest dichtbijgelegen Natura 2000-gebied is het Natura 2000-gebied "Kempenland-West". Dit Natura 2000-gebied ligt op circa 440 meter ten westen van het plangebied.

Het Natuurnetwerk Brabant is onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland. Het is een netwerk van deels bestaande en deels nieuwe natuurgebieden die door ecologische verbindingzones met elkaar verbonden zijn. Hierdoor kunnen dieren zich makkelijker verplaatsen tussen verschillende natuurgebieden. Zo wordt de biodiversiteit (het totaal aan planten en dieren) bevorderd. Ongeveer 90% van het Natuurnetwerk Brabant wordt gevormd door bestaande natuurgebieden zoals bijvoorbeeld de Biesbosch en de Maashorst. Maar het netwerk is nog niet compleet. Er ontbreken nog veel gebieden en verbindingen die belangrijk zijn voor dieren en planten. Vanwege de klimaatverandering veranderen hun leefomstandigheden en wordt dat nog urgenter. Zij moeten zich kunnen verplaatsen om genoeg voedsel te kunnen blijven vinden en zich voort te planten. Maar het Natuurnetwerk is er niet alleen voor planten en dieren, maar ook voor mensen. Mensen genieten, recreëren en ontspannen in de natuur en voelen zich gelukkiger. Natuur schept kansen voor ondernemers die natuur en hun bedrijf willen combineren en helpt tegen de gevolgen van klimaatverandering. Het dichtstbijzijnde Natuurnetwerk Nederland ligt op circa 435 meter ten westen van het plangebied.



• Afbeelding 2: ligging Natuurnetwerk Nederland en Natura 2000  
(bron: atlasleefomgeving.nl/kaarten, geraadpleegd op 24/10/2022)

## 2.3 Veldonderzoek

Op verschillende punten in het plangebied zijn waarnemingen verricht. Tijdens het veldbezoek is het gebied beoordeeld op de aanwezigheid van beschermde soorten en de habitatgeschiktheid voor beschermde soorten. Er is extra aandacht besteed aan de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen en vogelnesten. Daarnaast is het gebied circa 100 meter rondom deze locatie bekeken. Dit betreft de afstand waarbij elk voorkomend nest, hol of burgt geen hinder ondervindt van de sloop van de gebouwen. Gezien de omgeving en de opgaande begroeiing in de omgeving is de kans op zwaar beschermde soorten in de omgeving klein. Daarnaast betreft het hier alleen de sloop van de bedrijfsgebouwen en realisatie van een paardenhouderij met recreatie en wordt er zeer veel nieuw groen aangelegd onder andere een poel. Ecologisch gaat dit gebied er erg op voorruit.

De ecologische factoren in de omgeving zijn met behulp van een digitale fotocamera vastgelegd. Om de flora en fauna te kunnen determineren, is gebruik gemaakt van eigen kennis en literatuur.

• Afbeelding 3: woonhuis met nest van huiszwaluw



- Afbeelding 4: nest van huiszwaluw in nok



- Afbeelding 5: vooraanzicht te slopen stallen

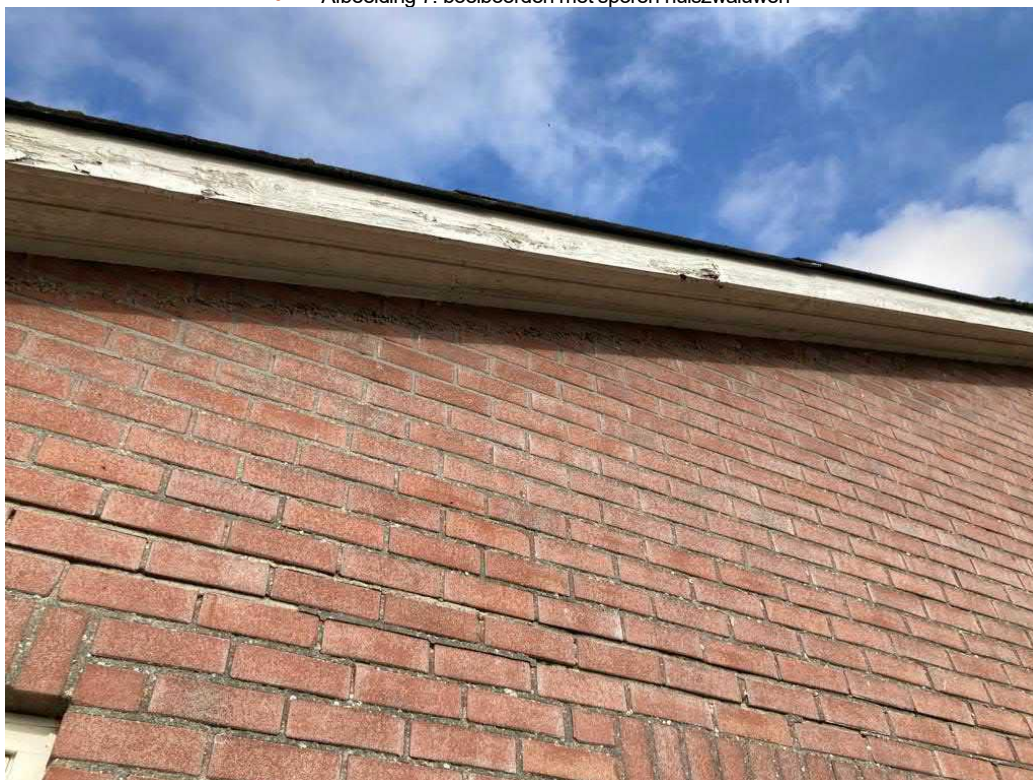




- Afbeelding 6: ruimte tussen de stallen



- Afbeelding 7: boeiboorden met sporen huiszwaluwen

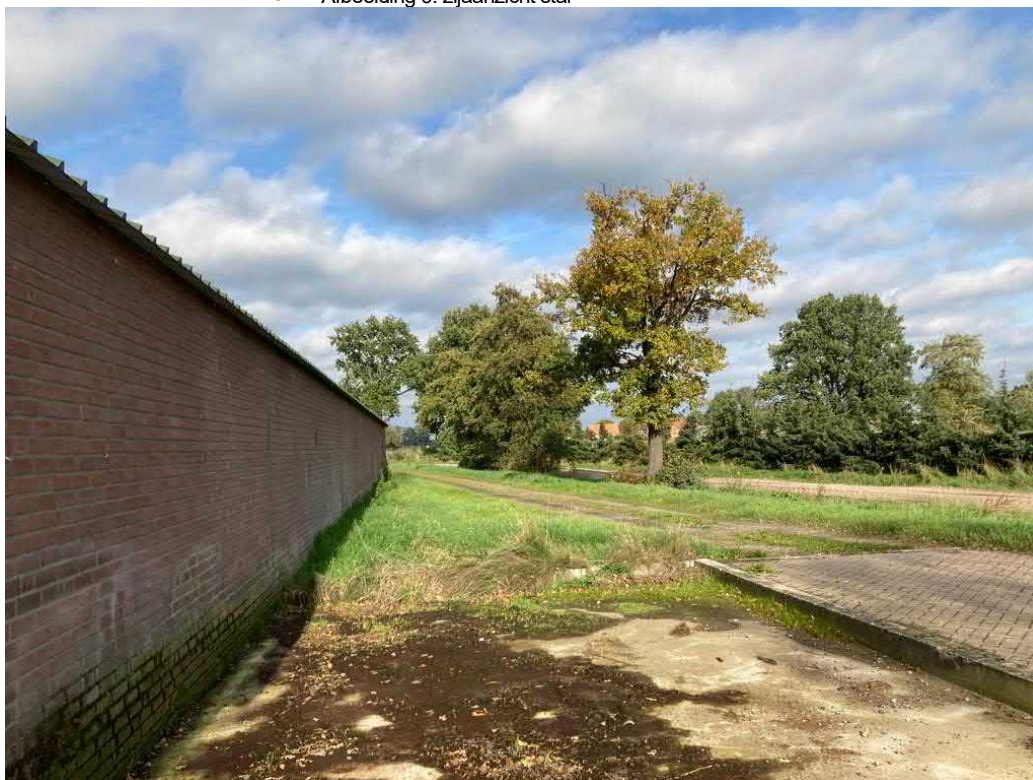




• Afbeelding 8: voerkeuken met locatie boerenwaluwnesten



• Afbeelding 9: zij aanzicht stal





• Afbeelding 10: zijaanzicht stal



• Afbeelding 11: opstelling van zonnepanelen achterzijde bedrijf



- Afbeelding 12: achteraanzicht te slopen stallen



- Afbeelding 13: solitaire zomereik nabij opstelling zonnepanelen blijft behouden





- Afbeelding 14: aanzicht stallen en luchtwasser



- Afbeelding 15: zij aanzicht stallen



- Afbeelding 16: achterzijde woonhuis met sporen van mollen en huiszwaluwnest in nok



- Afbeelding 17: sporen van mollen nabij woonhuis





- Afbeelding 18: aanzicht achterzijde projectlocatie



- Afbeelding 19: begroeiing tussen de stallen



• Afbeelding 20: inlaat gesloten met gaas



### **Flora algemeen**

Bij de planlocatie zijn geen bijzondere beplantingen aangetroffen. Er is tevens gelet op de aanwezigheid van (beschermde) muurvegetatie. De beplanting bestaat uit een eenvoudige siertuin. De zomereiken worden gekapt. De solitaire eik aan de achterzijde blijft behouden.

### **Grondgebonden zoogdieren**

Specifiek wordt bekeken of binnen de betreffende inrichting verwacht kan worden of er streng beschermde zoogdieren; steenmarter, bunzing, hermelijn, wezel, eekhoorn, bever en das kunnen worden aangetroffen.

Door de aanwezigheid van katten, is dit geen interessante locatie voor grondgebonden zoogdieren.

#### *Steenmarter*

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor de steenmarter. Steenmarters gebruiken hoozolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes en dergelijke, als verblijfplaats. Een steenmarter heeft binnen zijn territorium verscheidene verblijfplaatsen. Daarnaast laten steenmarters enorm veel sporen achter. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen, zoals uitwerpselen of prooiresten aangetroffen die duiden op het gebruik van de onderzoekslocatie als vaste rust- of verblijfplaats door deze soort.

#### *Kleine marterachtigen*

De onderzoekslocatie biedt geen geschikte verblijflocaaties voor de hermelijn, wezel en bunzing. De soorten maken gebruik van oude hopen van onder andere mollen en muizen, maar ook houtwallen, steenhopen en ruimtes onder boomwortels. Desbetreffende soorten hebben binnen hun territorium verscheidene verblijfplaatsen. Tijdens het veldbezoek zijn er geen marters of sporen van marters aangetroffen op de onderzoekslocatie. Echter, dit betekent niet dat het gebied niet potentieel in gebruik is door de hermelijn, wezel en/of bunzing.



als migratieroute. Indien bij sloop/herinrichting van het gebied groenstructuren rond het perceel behouden blijven, is er geen sprake van een negatief effect op genoemde soorten.

#### *Eekhoorn*

De onderzoekslocatie is vanwege de afwezigheid van voldoende bomen niet geschikt als habitat voor de eekhoorn. Er staan te weinig bomen rondom de projectlocatie. Een negatief effect als gevolg van de werkzaamheden is uitgesloten.

#### *Bever*

Voor de bever is op de onderzoekslocatie geen geschikt habitat aanwezig. Vaste rust- en verblijfplaatsen van de bever kunnen worden uitgesloten.

#### *Das*

Tijdens het veldbezoek zijn op de onderzoekslocatie en de directe omgeving geen loop- of eetsporen, latrines en/of wissels aangetroffen die duiden op de aanwezigheid en/of het gebruik van de onderzoekslocatie door de das. Dassen zullen eerder hun leefgebied hebben in de nabij gelegen natuurgebieden en de aansluitende weilanden. Verstoring ten aanzien van de das als gevolg van de voorgenomen ingreep is niet aan de orde.

Het voorkomen van overige grondgebonden zoogdieren waarvoor geen vrijstelling geldt, is tijdens het veldbezoek niet vastgesteld. Er zijn sporen van mollen waargenomen.

#### **Vleermuizen**

Het plangebied is zeer nauwkeurig beoordeeld op de mogelijke waarde voor vleermuizen. Hierbij is gelet op de geschiktheid van de aanwezige bebouwing als verblijfplaats voor deze dieren: aanwezigheid van spouwgangen en andere openingen in muren en daken, vetstrepen, uitwerpselen en prooiresten bij gevelopeningen.

Verblijfsruimte voor vleermuizen hebben specifieke voorwaarden zoals een stabiele temperatuur en het tochtvrij zijn. Bij vleermuizen worden vier verblijfplaatsen onderscheiden; winterverblijven, zomerverblijven, kraamverblijven en paarverblijven. Aan de winterverblijven worden de hoogste eisen gesteld, daarna de kraamverblijven, dan de zomerverblijven en tenslotte de paarverblijven, waarbij de vleermuizen een zeer korte tijd op een bepaalde locatie kunnen verblijven.

De varkenstallen zijn geen goede verblijfplaats voor vleermuizen door de constructie van golfplaten en damwand, maar ook door de geluidsproductie van de dieren en apparatuur. Daarnaast komt er relatief veel ammoniak vrij. Er zijn in en om de stallen dan ook geen sporen (vetstrepen, uitwerpselen, prooiresten) aangetroffen. Naast de onderzoekslocatie bevindt zich het woonhuis. Eventuele verblijfsplaatsen hierin ondervinden door de afstand tot de slooplocatie en de aard van de ingreep geen hinder. De beste plek betreft hier de nok, maar deze wordt al gebruikt door huiszwaluwen.

Toch is vorig jaar een aanvullende vleermuis onderzoek gedaan zie bijlage 4 en hieruit kan ook geconcludeerd worden dat er geen vleermuizen aanwezig zijn in het te slopen gebouw.

#### *Foerageerhabitat*

De onderzoekslocatie zal, gelet op de aanwezige habitat, gebruikt kunnen worden door in de omgeving verblijvende vleermuizen om te foerageren. De plannen zullen echter geen aantasting van belangrijk foerageerhabitat vormen. Door de voorgenomen ingreep zal het aanbod van foerageermogelijkheden niet in het geding komen. In de directe omgeving is meer geschikt foerageerhabitat voor vleermuizen aanwezig in de vorm van bomenrijen en bosranden. Dit geeft het vleermuisonderzoek in de bijlage ook aan dat de laan aan de voorzijde wordt gebruikt om te fourageren.

#### *Vliegroutes*

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen zoals houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfsplaatsen en

foerageergebieden. Doordat dergelijke lijnvormige elementen ontbreken op de onderzoekslocatie, worden er geen potentiële vliegroutes verstoord.

### **Vogels**

Tijdens het bezoek is met name gelet op de aanwezigheid van nesten en rustplaatsen voor vogels.

Er zijn broedvogels waarvan de nesten ook beschermd zijn op het moment dat ze niet voor de voortplanting in gebruik zijn. Binnen het agrarische (buiten)gebied kunnen dit zijn: boomvalk, buizerd, havik, sperwer, wespendif, huismus, steenuil en de kerkuil.

#### ***Boomvalk***

De boomvalk is een soort die geen eigen nest maakt, maar broedt in gebruikte kraaien- en/of eksternesten in verschillende typen bos(randen) of in solitaire bomen, populierensingels, of op erven. De soort komt vooral voor in open en halfopen landschappen zoals boerenland en dorpen, alsook in buitenwijken van steden. De bomen op- en nabij de projectlocatie zijn gecontroleerd op dergelijke nesten, deze zijn niet aangetroffen. Negatieve effecten op de boomvalk als gevolg van de werkzaamheden zijn derhalve niet aan de orde.

#### ***Buizerd en havik***

De buizerd en havik broeden op grote nesten van ongeveer een meter in doorsnede en 60 centimeter diep. Dergelijke nesten zijn tijdens het veldbezoek niet waargenomen. Een broedgeval van de buizerd en havik is daarom uit te sluiten.

#### ***Wespendif en sperwer***

De wespendif is doorgaans gebonden aan grotere bosgebieden van zowel loof- als naaldbomen. Bij voorkeur is er afwisseling binnen het bosgebied aanwezig in de vorm van open plekken. De sperwer broedt bij voorkeur meer verborgen in naaldbomen. Beide situaties zijn op de onderzoekslocatie niet aanwezig. Gezien de ligging van de onderzoekslocatie binnen agrarisch gebied en de afwezigheid van voldoende dekking is een nestplaats van de sperwer of wespendif niet te verwachten. Eveneens zijn er tijdens het veldbezoek geen nesten aangetroffen. Een broedgeval van zowel de wespendif als de sperwer zijn uitgesloten.

#### ***Steenuil en kerkuil***

De kerkuil en steenuil hebben een voorkeur voor cultuurlandschappen met allerlei landschapselementen die voor afwisseling zorgen. Beide soorten broeden in gebouwen en gebruiken ook graag speciale nestkasten. Daarnaast worden door de steenuil ook wel boomholten gebruikt, mits er zich grote holten in bevinden. De gebouwen zijn in zijn geheel gecontroleerd op de aanwezigheid van steen- en kerkuilen en is vooral gelet op de aanwezigheid van sporen; braakballen, veren en uitwerpselen. Er zijn geen (sporen van) steen- en kerkuilen waargenomen. Er is geen sprake van een afname van belangrijk foerageergebied. Er blijft er voldoende foerageergebied aanwezig in de omgeving.

#### ***Huisumus***

Ook voor de huismus, die veel te vinden is in agrarisch gebied en vooral gebonden aan gebouwen is, is het nest jaarrond beschermd. Er zijn geen nesten van huismussen gevonden in de te slopen bebouwing. Er zijn huismussen waargenomen aan de overzijde van het perceel. De hoofdvoedselbron is door leegstand van de stallen verdwenen. De huismussen kwamen op het gemorste voer onder de silo's af. De huismussen broeden waarschijnlijk in de woning aan de overzijde en fourageren nu meer op de rundveebedrijven in de buurt.

#### ***Overige broedvogels***

De beplanting op de onderzoekslocatie kan nestgelegenheid bieden aan broedvogelsoorten zoals de merel en winterkoning. De nesten van deze soorten zijn alleen beschermd op het moment dat ze als zodanig in gebruik zijn.

In de woning broeden aan beide zijde huiszwaluwen. Aan de overzijde staat een huiszwaluwenpaal. Er zijn tevens veel pogingen tot nestbouw waargenomen tegen de gevel van de varkensstal.

Er zijn vogels gezien en gehoord, namelijk:

• Tabel 1: overzicht waargenomen vogels

| Soort                          |
|--------------------------------|
| Huismussen (overzijde perceel) |
| Witte kwikstaart               |
| Houtduif 4x                    |
| Merel                          |
| Buizerd                        |
| Vink 2x                        |

• Tabel 2: overzicht waargenomen vogelnesten

| Soort                                               |
|-----------------------------------------------------|
| Boerenwaluw (categorie indeling nestbescherming: 5) |
| Huiswaluw (categorie indeling nestbescherming: 5)   |

Uitleg bij tabel:

Categorie 1: Jaarrond gebruikte nesten (steenuil)  
Categorie 2: Zeer honkvaste koloniebroeders of afhankelijk bebouwing  
Categorie 3: Zeer honkvaste broeders of afhankelijk bebouwing (geen kolonie)  
Categorie 4: Vogels die ieder jaar terugkeren naar specifiek nest  
Categorie 5: Honkvaste broeders, maar voldoende flexibel

## Reptielen, amfibieën en vissen

Er zijn tijdens het terreinbezoek geen reptielen, amfibieën en/of vissen waargenomen.

Voor de in Nederland voorkomende reptielsoorten zoals de hazelworm, de levendbarende hagedis en ringslang biedt de onderzoekslocatie geen geschikt habitat. Deze soorten worden vrijwel alleen aangetroffen in specifieke natuurgebieden.

Dit geldt ook voor de specifieke beschermende amfibieënsoorten die veel eisen stellen aan zijn habitat; alpenwatersalamander, heikikker, vinpootsalamander, poelkikker en rugstreeppad. Deze zijn allen uit te sluiten omdat de betreffende locatie geen goed habitat biedt voor deze soorten door het ontbreken van voldoende oppervlaktewater.

De onderzoekslocatie vormt wel een geschikt habitat voor algemene amfibieënsoorten als de bruine kikker en de gewone pad. Op de onderzoekslocatie kunnen deze soorten beschutting vinden tussen de begroeiing en onder de takken- of stenenhopen. Voor algemene amfibieënsoorten geldt in het kader van de Wet natuurbescherming een vrijstelling, zodat een ontheffing bij verstoring niet noodzakelijk is. Het is echter wel zaak om aandacht te schenken aan de zorgplicht.

### Vissen

Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater op de onderzoekslocatie kan deze soortgroep buiten beschouwing worden gelaten.

### Overige

Van de overige soortgroepen, zoals dagvlinders, insecten en libellen, kan worden aangenomen dat deze soorten gedurende het jaar in het plangebied aanwezig kunnen zijn of dit gebied in de migratieroute hebben liggen.



Afhankelijk van het seizoen zijn mogelijk algemene soorten te vinden op/of binnen de planlocatie. Specifieke beschermende soorten zijn voornamelijk afhankelijk van specifieke terreinkenmerken met specifieke biotopen. Binnen het plangebied is een dergelijk biotoop niet aanwezig.

## **2.3 Effecten van de ingreep**

De effecten op beschermde soorten zijn onderzocht op basis van het voornemen binnen het plangebied.

### **Natura 2000 en NNN**

Gezien de aard en de omvang van de werkzaamheden en de afstand tussen de projectlocatie en het Natura 2000-gebied en het NNN-gebied hebben de werkzaamheden geen verslechterend of significant verstrend effect. De werkzaamheden tasten niet de natuurlijke kenmerken en aanwezige soorten van het desbetreffende gebied aan.

### **Flora algemeen**

Er is geen bijzondere flora aangetroffen binnen het plangebied, negatieve effecten zijn uitgesloten.

### **Grondgebonden zoogdieren**

Verstoring van algemene zoogdieren vindt mogelijk plaats. De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om algemene soorten als de egel, konijn en diverse muissoorten. De verblijfplaatsen van deze soorten worden door de voorgenomen ingreep echter niet aangetast. Verblijfplaatsen van beschermde zoogdiersoorten zijn ter plaatse niet aangetroffen.

### **Vleermuizen**

Er zijn geen sporen van vleermuizen aangetroffen waaruit blijkt dat de gebouwen als verblijfplaats worden gebruikt. Nader onderzoek in het kader van de soortenbescherming is niet noodzakelijk.

### **Vogels**

Door de voorgenomen ingreep worden geen vogels en jaarrond beschermde nesten aangetast.

### **Reptielen, amfibieën en vissen**

Er zijn geen reptielen, amfibieën en/of vissen waargenomen. De instandhoudingsdoelstellingen komen niet in het gedrang.

### **Overige**

Omdat er geen geschikt biotoop is waargenomen voor overige beschermde soorten, zijn negatieve effecten uitgesloten. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

### **Effecten indicator soorten**

In bijlage 2 zijn de effecten opgenomen van de strikt beschermde diersoorten die in de omliggende natuurgebieden voorkomen, voor de realisatie van dit plan waarbij stallen worden gesloopt. Alle soorten zijn gevoelig voor licht, geluid en trillingen, waarbij met name bij het slopen geluid en trillingen vrijkomen. Daarom wordt aangeraden alleen bij daglicht te slopen en geen puin te breken op deze locatie.

# 3

## Conclusie en aanbevelingen

Het natuuronderzoek is gebaseerd op inventarisatiegegevens van derden, literatuuronderzoek en een verkennend veldbezoek aan het plangebied. Het beeld dat uit het onderzoek naar voren is gekomen vormt voldoende basis om gefundeerd uitspraken te doen over de gevolgen van de voorgenomen werkzaamheden voor beschermde soorten en gebieden.

### 3.1 Conclusie

Voor de bepaling van de effecten en voor de beantwoording van de vraag of men in strijd komt met de Wet natuurbescherming, wordt de relatie gelegd tussen het initiatief met deze wet door waar mogelijk antwoord te geven op de volgende vragen:

1. *Welke wettelijk beschermde soorten komen in het plangebied voor? Welke status hebben deze soorten?*
2. *Welke invloed heeft de geplande ingreep in het betreffende gebied op de beschermde soorten en de staat van instandhouding?*
3. *Hoe dient omgegaan te worden met eventuele negatieve effecten van het plan op wettelijk beschermde planten- en diersoorten, en welke vervolgstappen zijn nodig?*

Het voornemen zoals opgenomen in de inleiding en de daarbij behorende werkzaamheden, zal naar verwachting geen negatief effect hebben op de staat van instandhouding van beschermde soorten. Binnen het plangebied zijn geen (verblijfplaatsen van) strikt beschermde soorten aangetroffen die door de werkzaamheden worden beïnvloed.

Uit de effectenbeschrijving blijkt dat er geen onevenredige directe of indirecte gevolgen zijn van de voorgenomen activiteiten op de voortplanting en instandhouding van beschermde dieren/of plantsoorten. Lokaal zullen mogelijk algemene soorten uit het plangebied trekken op zoek naar een vervangende biotoop.

De gebouwen dienen buiten het broedseizoen van de boerenzwaluw te worden gesloopt (oktober-april).

Voor aanvang van de werkzaamheden dient derhalve geen aanvullend onderzoek plaats te vinden. Een ontheffing met betrekking tot aantasting van beschermde soorten is niet nodig. De werkzaamheden kunnen leiden tot een beschadiging of vernietiging van mogelijke verblijfplaatsen en/of verstoring van eventueel aanwezige algemene soorten. Een algehele vrijstelling is hierop van toepassing. De algemene zorgplicht blijft onverminderd van toepassing.



# Literatuur

- Broekhuizen, S., Hoekstra, B., Laar, van, V., Smeenk, C. & Thissen, J.B.M., 1992  
Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting uitgeverij van de KNNV, Utrecht.
- Europese Gemeenschappen,  
Richtlijn no 92/409 inzake het behoud van de vogelstand. Brussel, 1979.
- Europese Gemeenschappen,  
Richtlijn no 92/43 inzake instandhouding van de natuurlijke habitat en de wilde flora en fauna. Brussel, 1992.
- Provinciale Verordening (Wet) natuurbescherming
- Hollander, H., & Geest, van der, P., 1994.  
Rode-Lijst van bedreigde zoogdieren in Nederland.  
Red data book of threatened mammals in the Netherlands. Vereniging voor Zoogkunde en Zoogdierbescherming, Utrecht.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Ministerie van Volkshuisvesting.  
Ruimtelijke Ordening en milieu, 2004. Nota Ruimte.
- De Nederlandse libellen, Nederlandse Fauna, deel 4  
Nationaal historisch museum, KNNV uitgeverij (2002)
- Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming (VZZ)
- Vleermuizen en planologie, Zoogdierverseniging (2010)
- Wet natuurbescherming.  
Vastgesteld d.d. 1 januari 2017.
- [www.waarneming.nl](http://www.waarneming.nl)
- [www.synbiosys.alterra.nl](http://www.synbiosys.alterra.nl)
- [www.atlasleefomgeving.nl](http://www.atlasleefomgeving.nl)
- [www.ravon.nl](http://www.ravon.nl)
- [www.sovon.nl](http://www.sovon.nl)
- [www.google.nl](http://www.google.nl)
- [www.ndff.nl](http://www.ndff.nl)
- [www.floron.nl](http://www.floron.nl)
- [www.ruimtelijkeplannen.nl](http://www.ruimtelijkeplannen.nl)
- [www.natura2000.nl](http://www.natura2000.nl)
- [www.ecologica.eu](http://www.ecologica.eu)

# 1 Bijlage

## Waarnemingen

**Waarneming.nl** NL Log in of registreer

Invoeren Ontdek Projecten Over ons Community

### Hilvarenbeek - Loosche Akkers Noord-Brabant

Details Waarnemingen Foto's Geluiden Soorten gezien Ranglijst waarnemers

| Naam                                    | Data         | Aantal | Gebruiker       | Waarnemingen |
|-----------------------------------------|--------------|--------|-----------------|--------------|
| <b>Oppervlakte</b> 3,02 km <sup>2</sup> | waarnemingen | 1.945  | Maarten Mandos  | 948          |
| <b>Gemeente</b> Hilvarenbeek (gemeente) | gebruikers   | 79     | Luc Van Bunder  | 266          |
| <b>Provincie</b> Noord-Brabant          | Foto's       | 408    | Paul van Gestel | 69           |
|                                         | geluiden     | 0      | Jeroen Dekens   | 43           |
|                                         | soorten      | 420    | Ben Delbaere    | 24           |

**Waarneming.nl** NL Log in of registreer

Invoeren Ontdek Projecten Over ons Community

### Hilvarenbeek - Loosche Akkers Noord-Brabant

Details Waarnemingen Foto's Geluiden Soorten gezien Ranglijst waarnemers

2021-10-24 - 2022-10-24 Selecteer een soort Alle soortgroepen Alle zeldzaamheden

Zoek **Filter** Wis filters **Als kaart** ☐ Toon geavanceerd



| Datum            | Soort                                               | Aantal         | Locatie        | Waarnemer                      |       |
|------------------|-----------------------------------------------------|----------------|----------------|--------------------------------|-------|
| 2022-10-18 12:26 | ▲ Holenduif - <i>Columba oenas</i>                  | 2              | Loosche Akkers | Marie-José van Gestel-Burmanje | ■     |
| 2022-10-18 12:26 | ▲ Holenduif - <i>Columba oenas</i>                  | 2              | Loosche Akkers | John van Gestel                | ■     |
| 2022-10-18 12:26 | ▲ Houtduif - <i>Columba palumbus</i>                | 1              | Loosche Akkers | Marie-José van Gestel-Burmanje | ☒     |
| 2022-10-18 12:26 | ▲ Houtduif - <i>Columba palumbus</i>                | 1              | Loosche Akkers | John van Gestel                | ☒     |
| 2022-10-18 12:26 | ▲ Gaai - <i>Garrulus glandarius</i>                 | 1              | Loosche Akkers | Marie-José van Gestel-Burmanje | ☒     |
| 2022-10-18 12:26 | ▲ Zwarte Kraai - <i>Corvus corone</i>               | 2              | Loosche Akkers | John van Gestel                | ☒     |
| 2022-10-18 12:25 | ▲ Zwarte Kraai - <i>Corvus corone</i>               | 1              | Loosche Akkers | Marie-José van Gestel-Burmanje | ☒     |
| 2022-10-18 12:25 | ▲ Huismus - <i>Passer domesticus</i>                | 3              | Loosche Akkers | Marie-José van Gestel-Burmanje | ■     |
| 2022-10-18 12:25 | ▲ Huismus - <i>Passer domesticus</i>                | 3              | Loosche Akkers | John van Gestel                | ■     |
| 2022-08-18 13:23 | ▲ Bont schaapje - <i>Acronicta aceris</i>           | 1 rups, gezien | Hilvarenbeek   | Kees van Limpt                 | ■ ☒ ☒ |
| 2022-07-29 11:23 | ■ Kleine parelmoervlinder - <i>Issoria lathonia</i> | 1              | Loosche Akkers | Vivian Maas                    | ■     |
| 2022-07-29 10:50 | ■ Canadese guldenroede - <i>Solidago canadensis</i> | 100            | Loosche Akkers | Vivian Maas                    | ☒ ☒   |
| 2022-07-27 09:26 | ▲ Boerenwormkruid - <i>Tanacetum vulgare</i>        | 1              | Loosche Akkers | Jannie                         | ☑ ☒   |
| 2022-07-25 09:09 | ▲ Blinde bij - <i>Eristalis tenax</i>               | 1 imago        | Loosche Akkers | Jannie                         | ■ ☒   |
| 2022-07-25 08:59 | ▲ Duizendblad - <i>Achillea millefolium</i>         | 1              | Loosche Akkers | Jannie                         | ☒ ☒   |
| 2022-07-25 09:13 | ▲ Koninginnekruid - <i>Eupatorium cannabinum</i>    | 1              | Loosche Akkers | Jannie                         | ☒ ☒   |
| 2022-07-25 09:01 | ▲ Zeepkruid - <i>Saponaria officinalis</i>          | 1              | Loosche Akkers | Jannie                         | ☒ ☒   |
| 2022-07-25 09:12 | ▲ Heermoes - <i>Equisetum arvense</i>               | 1              | Loosche Akkers | Jannie                         | ☒ ☒   |
| 2022-07-25 08:59 | ▲ Rode klaver - <i>Trifolium pratense</i>           | 1              | Loosche Akkers | Jannie                         | ☒ ☒   |
| 2022-07-02 12:03 | ▲ Bont zandoogje - <i>Pararge aegeria</i>           | 1 imago        | Loosche Akkers | Rien Ondersteijn               | ☑ ☒   |
| 2022-07-02 12:01 | ● Oostenrijkse kers - <i>Rorippa austriaca</i>      | 500            | Loosche Akkers | Rien Ondersteijn               | ☑ ☒   |
| 2022-07-02 11:59 | ● Oostenrijkse kers - <i>Rorippa austriaca</i>      | 500            | Loosche Akkers | Rien Ondersteijn               | ☑ ☒   |
| 2022-07-02 11:57 | ● Oostenrijkse kers - <i>Rorippa austriaca</i>      | 1000           | Loosche Akkers | Rien Ondersteijn               | ☑ ☒   |
| 2022-07-02 11:56 | ● Oostenrijkse kers - <i>Rorippa austriaca</i>      | 1000           | Loosche Akkers | Rien Ondersteijn               | ☑ ☒   |
| 2022-07-02 10:36 | ● Oostenrijkse kers - <i>Rorippa austriaca</i>      | 1000           | Loosche Akkers | Rien Ondersteijn               | ☑ ☒ ☒ |

| Datum            | Soort                                                                               | Aantal                       | Locatie        | Waarnemer          |       |
|------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------|----------------|--------------------|-------|
| 2022-06-10 09:30 | ▲ Wulp - <i>Numenius arquata</i>                                                    | 7 pleisterend                | Loosche Akkers | Victor Rethel      | ■ 📷   |
| 2022-06-04 13:26 | ■ Ooievaar - <i>Ciconia ciconia</i>                                                 | 1                            | Loosche Akkers | Steven Bee         | ✓ 📷   |
| 2022-05-24 14:24 | ▲ Wasbraam + Zwarte braam - <i>Rubus Sec. Corylifolii</i> + <i>Rubus Sec. Rubus</i> | 1                            | Loosche Akkers | wilbert van woezik | ✓ 📷   |
| 2022-05-22 10:22 | ● Basterdkraakwilg - <i>Salix x fragilis (S. alba x euxina)</i> ?                   | 1                            | Loosche Akkers | bomana             | ■ 📷   |
| 2022-05-16 21:36 | ▲ Witte klaver - <i>Trifolium repens</i>                                            | 1                            | Loosche Akkers | Maarten Mandos     | ✓ 📷   |
| 2022-05-02       | ▲ Gewone smeewortel - <i>Symphytum officinale</i>                                   | 1                            | Loosche Akkers | Gerda Derks        | ✓ 📷   |
| 2022-05-01 11:15 | ▲ Overblijvende ossentong - <i>Pentaglottis sempervirens</i>                        | 1                            | Loosche Akkers | wilbert van woezik | ✓ 📷   |
| 2022-04-27 08:30 | ▲ Madeliefje - <i>Bellis perennis</i>                                               | 1                            | Hilvarenbeek   | wilbert van woezik | ✓ 📷 📄 |
| 2022-04-27 08:37 | ▲ Bosvergeet-mij-nietje - <i>Myosotis sylvatica</i>                                 | 1                            | Loosche Akkers | wilbert van woezik | ■ 📷   |
| 2022-04-27 08:39 | ▲ Raapzaad - <i>Brassica rapa</i>                                                   | 1                            | Loosche Akkers | wilbert van woezik | ■ 📷   |
| 2022-04-26 14:48 | ▲ Pinksterbloem - <i>Cardamine pratensis</i>                                        | 1                            | Loosche Akkers | wilbert van woezik | ✓ 📷   |
| 2022-04-26 14:46 | ▲ Hondsdraf - <i>Glechoma hederacea</i>                                             | 1                            | Loosche Akkers | wilbert van woezik | ✓ 📷   |
| 2022-04-26 14:54 | ▲ Vogelkers - <i>Prunus padus</i>                                                   | 1                            | Loosche Akkers | wilbert van woezik | ■ 📷   |
| 2022-04-26 14:58 | ▲ Sleedoorn - <i>Prunus spinosa</i> ?                                               | 1                            | Loosche Akkers | wilbert van woezik | ■ 📷   |
| 2022-04-18 16:10 | ▲ Witte kwikstaart - <i>Motacilla alba</i>                                          | 1                            | Loosche Akkers | Wim Scholten       | ■     |
| 2022-04-03       | ▲ Bosbandzweefvlieg - <i>Syrphus torvus</i>                                         | 1 ♀                          | Loosche Akkers | Henky              | ✓ 📷 📄 |
| 2022-03-30 15:35 | ▲ Tuinradijs - <i>Raphanus sativus</i>                                              | 1                            | Loosche Akkers | Cor Kuijstermans   | ✓ 📷 📄 |
| 2022-03-30 12:54 | ▲ Witte dovenetel - <i>Lamium album</i>                                             | 1                            | Loosche Akkers | Cor Kuijstermans   | ✓ 📷   |
| 2022-03-26       | ■ Watercrassula - <i>Crassula helmsii</i>                                           | 1 vegetatief                 | Loosche Akkers | Maarten Mandos     | ✓ 📷   |
| 2022-03-26       | ▲ Bosanemoon - <i>Anemone nemorosa</i>                                              | 250 bloeiend                 | Loosche Akkers | Maarten Mandos     | ✓     |
| 2022-03-26       | ▲ Scherpe boterbloem - <i>Ranunculus acris</i>                                      | 1 vegetatief                 | Loosche Akkers | Maarten Mandos     | ✓     |
| 2022-03-07 17:06 | ▲ Scholekster - <i>Haematopus ostralegus</i>                                        | 2 adult, foeragerend, gezien | Loosche Akkers | Luc Van Bunder     | ■     |
| 2022-03-07 13:00 | ▲ Roek - <i>Corvus frugilegus</i>                                                   | 6 adult, foeragerend, gezien | Loosche Akkers | Luc Van Bunder     | ✓ 📷   |
| 2022-02-17 13:47 | ▲ Vroege bekerzwam - <i>Peziza vesiculosa</i> ?                                     | 1                            | Loosche Akkers | Pieter Denissen    | ■ 📷   |
| 2022-02-07       | ▲ Torenvalk - <i>Falco tinnunculus</i>                                              | 1                            | Loosche Akkers | Paul van Gestel    | ■     |

| Datum            | Soort                                          | Aantal                | Locatie        | Waarnemer      |       |
|------------------|------------------------------------------------|-----------------------|----------------|----------------|-------|
| 2021-11-22 12:48 | ▲ Buizerd - <i>Buteo buteo</i>                 | 1 gezien              | Loosche Akkers | Luc Van Bunder | ✓ 📷 📄 |
| 2021-11-22 14:11 | ▲ Roek - <i>Corvus frugilegus</i>              | 5 foeragerend, gezien | Loosche Akkers | Luc Van Bunder | ✓ 📷   |
| 2021-11-22 14:15 | ▲ Europese Mol - <i>Talpa europaea</i>         | 1 andere sporen       | Loosche Akkers | Luc Van Bunder | ✓ 📷   |
| 2021-11-06 13:48 | ▲ Kokmeeuw - <i>Chroicocephalus ridibundus</i> | 160 foeragerend       | Loosche Akkers | Ben Koks       | ✓     |
| 2021-11-06 13:49 | ▲ Witte kwikstaart - <i>Motacilla alba</i>     | 1 foeragerend         | Loosche Akkers | Ben Koks       | ■     |
| 2021-10-27 11:10 | ▲ Panteramaniet - <i>Amanita pantherina</i>    | 1                     | Loosche Akkers | Maarten Mandos | ✓ 📷   |

# 2

## Bijlage

### Effecten indicator soorten



Beschermde natuur in Nederland: soorten en gebieden in wetgeving en beleid

Effectenindicator soorten

Maatregelenindicator soorten

Routeplanner beschermde natuur

Effectenindicator Natura2000-gebieden

### Effectenindicator soorten

1 Locatie

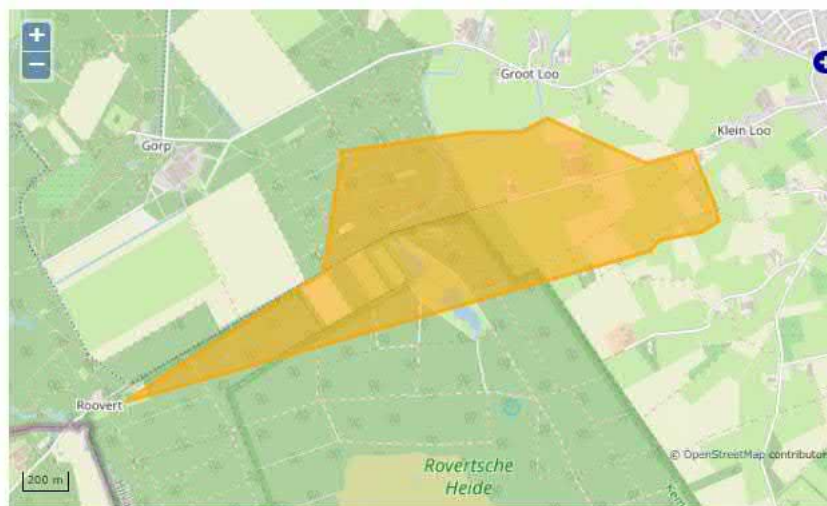
2 Activiteiten

3 Indicatie

Zoek en selecteer een locatie op postcode, of zoom in op de kaart en teken de grenzen van het plangebied: zet punten en sluit af met een dubbel-klik.

Postcode

5081 BW



1 Locatie

2 Activiteiten

3 Indicatie

Geef aan voor welke OLO-activiteit(en) u een indicatie van effecten wilt ontvangen.

Top-10 activiteiten

[Alle activiteiten](#)

- ☒ Slopen en/of asbest verwijderen
- ☐ Inrichting of mijnbouwwerk oprichten of veranderen (Milieu)
- ☒ Bijbehorend bouwwerk bouwen
- ☒ Kappen
- ☒ Overig bouwwerk bouwen
- ☐ Handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening
- ☐ Dakkapel plaatsen
- ☒ Woning bouwen
- ☐ Nieuw kozijn plaatsen of bestaand kozijn of gevelpaneel veranderen
- ☐ Uitrut aanleggen of veranderen

Toon effecten

1 Locatie

2 Activiteiten

3 Indicatie

Locatie: 5,105/51,4796 Oppervlakte: 141,61 ha

## Activiteiten

- ☐ [Kappen](#)
- ☐ [Slopen en/of asbest verwijderen](#)
- ☐ [Woning bouwen](#)
- ☐ [Bijbehorend bouwwerk bouwen](#)
- ☐ [Overig bouwwerk bouwen](#)

## Top 30 Wettelijk beschermde soorten

In het door u opgegeven plangebied komen de volgende soorten voor die het meest in het geding zijn bij ruimtelijke ingrepen en mogelijk schadelijke effecten ondervinden van de door u geselecteerde activiteit(en).

### Reptielen

#### ☐ Levendbarende hagedis

##### Mogelijke negatieve effecten

Hieronder ziet u de storende factoren die op kunnen treden bij de geselecteerde activiteit en de hierboven genoemde soort. Per storende factor kunt u een korte toelichting lezen. Er is ook een pdf met  geraadpleegde literatuur over de effecten per soortgroep.

| Storende factoren per verbodsbepaling                                                                     | Gevoeligheid                                                                                   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Het is verboden (opzettelijk) nesten, voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of vernielen. |                                                                                                |
| <input type="checkbox"/> verlies vaste voortplantings- rust- of verblijfplaatsen                          |  gevoelig   |
| <input type="checkbox"/> verlies functioneel leefgebied                                                   |  gevoelig   |
| <input type="checkbox"/> versnippering leefgebied                                                         |  gevoelig   |
| <input type="checkbox"/> verontreiniging                                                                  |  gevoelig   |
| <input type="checkbox"/> verdroging                                                                       |  gevoelig   |
| <input type="checkbox"/> verandering dynamiek substraat                                                   |  gevoelig  |
| Het is verboden opzettelijk beschermde soorten te doden en vangen.                                        |                                                                                                |
| <input type="checkbox"/> directe sterfte                                                                  |  gevoelig |

##### Mogelijke maatregelen bij negatieve effecten

Wanneer blijkt dat er schadelijke effecten te verwachten zijn op beschermde plant- en diersoorten, dan kan een activiteit soms zo aangepast worden dat schadelijke effecten kunnen worden voorkomen. Ook kunnen maatregelen deze effecten verminderen of herstellen. Zie de maatregelen hieronder. Meer informatie over mitigerende maatregelen voor deze soort is ook te vinden in de  Soortenstandaard. Overleg met uw gemeente welke maatregelen het beste passen bij de door u geplande activiteit.

##### Disclaimer

De effectenindicator geeft generieke informatie over mogelijke maatregelen om de effecten te verminderen. Voor het vaststellen van de werkelijk te nemen maatregelen heeft u meer locatie-specifieke informatie nodig

- ☐ Inschakelen van een soortdeskundige
- ☐ Afsluiten werklocatie met scherm
- ☐ Kwaliteitsverbetering bestaand leefgebied
- ☐ Nieuw leefgebied aanleggen
- ☐ Opstellen en gebruik van een ecologisch werkprotocol
- ☐ Werkzaamheden faseren in ruimte en tijd
- ☐ Werkzaamheden buiten de kwetsbare periode
- ☐ Wegvangen en verplaatsen van levendbarende hagedissen



## Amfibieën

### ☐ Bruine kikker

#### Mogelijke negatieve effecten

Hieronder ziet u de storende factoren die op kunnen treden bij de geselecteerde activiteit en de hierboven genoemde soort. Per storende factor kunt u een korte toelichting lezen. Er is ook een pdf met  geraadpleegde literatuur over de effecten per soortgroep.

| Storende factoren per verbodsbepaling                                                                     | Gevoeligheid                                                                                 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|
| Het is verboden (opzettelijk) nesten, voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of vernielen. |                                                                                              |
| <input type="checkbox"/> verlies vaste voortplantings- rust- of verblijfplaatsen                          |  gevoelig |
| <input type="checkbox"/> verlies functioneel leefgebied                                                   |  gevoelig |
| <input type="checkbox"/> versnippering leefgebied                                                         |  gevoelig |
| <input type="checkbox"/> verontreiniging                                                                  |  gevoelig |
| <input type="checkbox"/> verdroging                                                                       |  gevoelig |
| <input type="checkbox"/> verandering dynamiek substraat                                                   |  gevoelig |
| Het is verboden opzettelijk beschermde soorten te doden en vangen.                                        |                                                                                              |
| <input type="checkbox"/> directe sterfte                                                                  |  gevoelig |

#### Mogelijke maatregelen bij negatieve effecten

Wanneer blijkt dat er schadelijke effecten te verwachten zijn op beschermde plant- en diersoorten, dan kan een activiteit soms zo aangepast worden dat schadelijke effecten kunnen worden voorkomen. Ook kunnen maatregelen deze effecten verminderen of herstellen. Zie de maatregelen hieronder.

#### Disclaimer

De effectenindicator geeft generieke informatie over mogelijke maatregelen om de effecten te verminderen. Voor het vaststellen van de werkelijk te nemen maatregelen heeft u meer locatie-specifieke informatie nodig

- ☐ Inschakelen van een soortdeskundige
- ☐ Werkzaamheden buiten de kwetsbare periode
- ☐ Afsluiten werklocatie met scherm
- ☐ Gebruik van diervriendelijke apparatuur of methoden
- ☐ Leefgebied ontzien bij werkzaamheden
- ☐ Wegvangen en verplaatsen van bruine kikkers (en hun eieren)

### ☐ Gewone pad

#### Mogelijke negatieve effecten

Hieronder ziet u de storende factoren die op kunnen treden bij de geselecteerde activiteit en de hierboven genoemde soort. Per storende factor kunt u een korte toelichting lezen. Er is ook een pdf met  geraadpleegde literatuur over de effecten per soortgroep.

| Storende factoren per verbodsbepaling                                                                     | Gevoeligheid                                                                                   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Het is verboden (opzettelijk) nesten, voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of vernielen. |                                                                                                |
| <input type="checkbox"/> verlies vaste voortplantings- rust- of verblijfplaatsen                          |  gevoelig |
| <input type="checkbox"/> verlies functioneel leefgebied                                                   |  gevoelig |
| <input type="checkbox"/> versnippering leefgebied                                                         |  gevoelig |
| <input type="checkbox"/> verontreiniging                                                                  |  gevoelig |
| <input type="checkbox"/> verdroging                                                                       |  gevoelig |
| <input type="checkbox"/> verandering dynamiek substraat                                                   |  gevoelig |
| Het is verboden opzettelijk beschermde soorten te doden en vangen.                                        |                                                                                                |
| <input type="checkbox"/> directe sterfte                                                                  |  gevoelig |

### Mogelijke maatregelen bij negatieve effecten

Wanneer blijkt dat er schadelijke effecten te verwachten zijn op beschermde plant- en diersoorten, dan kan een activiteit soms zo aangepast worden dat schadelijke effecten kunnen worden voorkomen. Ook kunnen maatregelen deze effecten verminderen of herstellen. Zie de maatregelen hieronder.

#### Disclaimer

De effectenindicator geeft generieke informatie over mogelijke maatregelen om de effecten te verminderen. Voor het vaststellen van de werkelijk te nemen maatregelen heeft u meer locatie-specifieke informatie nodig

- ☐ Inschakelen van een soortdeskundige
- ☐ Werkzaamheden buiten de kwetsbare periode
- ☐ Leefgebied ontzien bij werkzaamheden
- ☐ Afsluiten werklocatie met scherm
- ☐ Gebruik van diervriendelijke apparatuur of methoden

### Overige Wettelijk beschermde soorten

In het door u opgegeven plangebied komen bovendien de volgende aantallen Wettelijk beschermde soorten per soortengroep voor volgens de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) die mogelijk schadelijke effecten ondervinden van de door u geselecteerde activiteit(en).

| Soortgroepen                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <input type="checkbox"/> <b>Vogels (7)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                |
| <b>Mogelijke negatieve effecten</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                |
| Hieronder ziet u de storende factoren die op kunnen treden bij de geselecteerde activiteit en de hierboven genoemde soort. Per storende factor kunt u een korte toelichting lezen. Er is ook een pdf met  geraadpleegde literatuur over de effecten per soortgroep. |                                                                                                |
| Storende factoren per verbodsbepaling                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Gevoeligheid                                                                                   |
| Het is verboden (opzettelijk) nesten, voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of vernielen.                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                |
| <input type="checkbox"/> verlies vaste voortplantings- rust- of verblijfplaatsen                                                                                                                                                                                                                                                                       |  gevoelig   |
| <input type="checkbox"/> verlies functioneel leefgebied                                                                                                                                                                                                                                                                                                |  gevoelig   |
| <input type="checkbox"/> versnippering leefgebied                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |  gevoelig  |
| <input type="checkbox"/> verontreiniging                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |  gevoelig |
| <input type="checkbox"/> verdroging                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |  gevoelig |
| <input type="checkbox"/> verandering dynamiek substraat                                                                                                                                                                                                                                                                                                |  gevoelig |
| Het is verboden opzettelijk beschermde soorten te doden en vangen.                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                |
| <input type="checkbox"/> directe sterfte                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |  gevoelig |
| Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de soort.                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                |
| <input type="checkbox"/> verstoring door geluid                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |  gevoelig |
| <input type="checkbox"/> verstoring door licht                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |  gevoelig |
| <input type="checkbox"/> verstoring door trilling                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |  gevoelig |
| <input type="checkbox"/> verstoring door beweging                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |  gevoelig |
| <input type="checkbox"/> verstoring door mechanische effecten                                                                                                                                                                                                                                                                                          |  gevoelig |
| <input type="checkbox"/> <b>Zoogdieren (6)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                |

#### Mogelijke negatieve effecten

Hieronder ziet u de storende factoren die op kunnen treden bij de geselecteerde activiteit en de hierboven genoemde soort. Per storende factor kunt u een korte toelichting lezen. Er is ook een pdf met  geraadpleegde literatuur over de effecten per soortgroep.

| Storende factoren per verbodsbepaling                                                                     | Gevoeligheid |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|
| Het is verboden (opzettelijk) nesten, voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of vernielen. |              |
| <input type="checkbox"/> verlies vaste voortplantings- rust- of verblijfplaatsen                          | gevoelig     |
| <input type="checkbox"/> verlies functioneel leefgebied                                                   | gevoelig     |
| <input type="checkbox"/> versnippering leefgebied                                                         | gevoelig     |
| <input type="checkbox"/> verontreiniging                                                                  | gevoelig     |
| <input type="checkbox"/> verdroging                                                                       | gevoelig     |
| <input type="checkbox"/> verandering dynamiek substraat                                                   | gevoelig     |
| Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.                                                          |              |
| <input type="checkbox"/> verstoring door geluid                                                           | ... onbekend |
| <input type="checkbox"/> verstoring door licht                                                            | ... onbekend |
| <input type="checkbox"/> verstoring door trilling                                                         | gevoelig     |
| <input type="checkbox"/> verstoring door beweging                                                         | gevoelig     |
| <input type="checkbox"/> verstoring door mechanische effecten                                             | gevoelig     |
| Het is verboden opzettelijk beschermde soorten te doden en vangen.                                        |              |
| <input type="checkbox"/> directe sterfte                                                                  | gevoelig     |
| Het is verboden (opzettelijk) nesten, voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of vernielen. |              |
| <input type="checkbox"/> verlies vaste voortplantings- rust- of verblijfplaatsen                          | gevoelig     |
| <input type="checkbox"/> verlies functioneel leefgebied                                                   | gevoelig     |
| <input type="checkbox"/> versnippering leefgebied                                                         | gevoelig     |
| <input type="checkbox"/> verontreiniging                                                                  | gevoelig     |
| <input type="checkbox"/> verdroging                                                                       | gevoelig     |
| <input type="checkbox"/> verandering dynamiek substraat                                                   | gevoelig     |
| Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.                                                          |              |
| <input type="checkbox"/> verstoring door geluid                                                           | ... onbekend |
| <input type="checkbox"/> verstoring door licht                                                            | ... onbekend |
| <input type="checkbox"/> verstoring door trilling                                                         | gevoelig     |
| <input type="checkbox"/> verstoring door beweging                                                         | gevoelig     |
| <input type="checkbox"/> verstoring door mechanische effecten                                             | gevoelig     |
| Het is verboden opzettelijk beschermde soorten te doden en vangen.                                        |              |
| <input type="checkbox"/> directe sterfte                                                                  | gevoelig     |

#### ☐ Amfibieën en reptielen (1)

##### Mogelijke negatieve effecten

Hieronder ziet u de storende factoren die op kunnen treden bij de geselecteerde activiteit en de hierboven genoemde soort. Per storende factor kunt u een korte toelichting lezen. Er is ook een pdf met geraadpleegde literatuur over de effecten per soortgroep.

| Storende factoren per verbodsbepaling                                                                     | Gevoeligheid                      |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------|
| Het is verboden (opzettelijk) nesten, voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of vernielen. |                                   |
| <input type="checkbox"/> verlies vaste voortplantings- rust- of verblijfplaatsen                          | <input type="checkbox"/> gevoelig |
| <input type="checkbox"/> verlies functioneel leefgebied                                                   | <input type="checkbox"/> gevoelig |
| <input type="checkbox"/> versnippering leefgebied                                                         | <input type="checkbox"/> gevoelig |
| <input type="checkbox"/> verontreiniging                                                                  | <input type="checkbox"/> gevoelig |
| <input type="checkbox"/> verdroging                                                                       | <input type="checkbox"/> gevoelig |
| <input type="checkbox"/> verandering dynamiek substraat                                                   | <input type="checkbox"/> gevoelig |
| Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.                                                          |                                   |
| <input type="checkbox"/> verstoring door geluid                                                           | <input type="checkbox"/> gevoelig |
| <input type="checkbox"/> verstoring door licht                                                            | <input type="checkbox"/> gevoelig |
| <input type="checkbox"/> verstoring door trilling                                                         | <input type="checkbox"/> gevoelig |
| <input type="checkbox"/> verstoring door beweging                                                         | <input type="checkbox"/> gevoelig |
| <input type="checkbox"/> verstoring door mechanische effecten                                             | <input type="checkbox"/> gevoelig |
| Het is verboden opzettelijk beschermde soorten te doden en vangen.                                        |                                   |
| <input type="checkbox"/> directe sterfte                                                                  | <input type="checkbox"/> gevoelig |
| Het is verboden (opzettelijk) nesten, voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of vernielen. |                                   |
| <input type="checkbox"/> verlies vaste voortplantings- rust- of verblijfplaatsen                          | <input type="checkbox"/> gevoelig |
| <input type="checkbox"/> verlies functioneel leefgebied                                                   | <input type="checkbox"/> gevoelig |
| <input type="checkbox"/> versnippering leefgebied                                                         | <input type="checkbox"/> gevoelig |
| <input type="checkbox"/> verontreiniging                                                                  | <input type="checkbox"/> gevoelig |
| <input type="checkbox"/> verdroging                                                                       | <input type="checkbox"/> gevoelig |
| <input type="checkbox"/> verandering dynamiek substraat                                                   | <input type="checkbox"/> gevoelig |
| Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.                                                          |                                   |
| <input type="checkbox"/> verstoring door geluid                                                           | <input type="checkbox"/> gevoelig |
| <input type="checkbox"/> verstoring door licht                                                            | <input type="checkbox"/> gevoelig |
| <input type="checkbox"/> verstoring door trilling                                                         | <input type="checkbox"/> gevoelig |
| <input type="checkbox"/> verstoring door beweging                                                         | <input type="checkbox"/> gevoelig |
| <input type="checkbox"/> verstoring door mechanische effecten                                             | <input type="checkbox"/> gevoelig |
| Het is verboden opzettelijk beschermde soorten te doden en vangen.                                        |                                   |
| <input type="checkbox"/> directe sterfte                                                                  | <input type="checkbox"/> gevoelig |

#### ☐ Libellen en vlinders (2)

##### Mogelijke negatieve effecten

Hieronder ziet u de storende factoren die op kunnen treden bij de geselecteerde activiteit en de hierboven genoemde soort. Per storende factor kunt u een korte toelichting lezen. Er is ook een pdf met  geraadpleegde literatuur over de effecten per soortgroep.



| Storende factoren per verbodsbepaling                                                                     | Gevoeligheid |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|
| Het is verboden (opzettelijk) nesten, voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of vernielen. |              |
| <input type="checkbox"/> verlies vaste voortplantings- rust- of verblijfplaatsen                          | gevoelig     |
| <input type="checkbox"/> verlies functioneel leefgebied                                                   | gevoelig     |
| <input type="checkbox"/> versnippering leefgebied                                                         | gevoelig     |
| <input type="checkbox"/> verontreiniging                                                                  | gevoelig     |
| <input type="checkbox"/> verdroging                                                                       | gevoelig     |
| <input type="checkbox"/> verandering dynamiek substraat                                                   | gevoelig     |
| Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.                                                          |              |
| <input type="checkbox"/> verstoring door geluid                                                           | ... onbekend |
| <input type="checkbox"/> verstoring door licht                                                            | gevoelig     |
| <input type="checkbox"/> verstoring door trilling                                                         | ... onbekend |
| <input type="checkbox"/> verstoring door beweging                                                         | gevoelig     |
| <input type="checkbox"/> verstoring door mechanische effecten                                             | gevoelig     |
| Het is verboden opzettelijk beschermde soorten te doden en vangen.                                        |              |
| <input type="checkbox"/> directe sterfte                                                                  | gevoelig     |
| Het is verboden (opzettelijk) nesten, voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of vernielen. |              |
| <input type="checkbox"/> verlies vaste voortplantings- rust- of verblijfplaatsen                          | gevoelig     |
| <input type="checkbox"/> verlies functioneel leefgebied                                                   | gevoelig     |
| <input type="checkbox"/> versnippering leefgebied                                                         | gevoelig     |
| <input type="checkbox"/> verontreiniging                                                                  | gevoelig     |
| <input type="checkbox"/> verdroging                                                                       | gevoelig     |
| <input type="checkbox"/> verandering dynamiek substraat                                                   | gevoelig     |
| Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.                                                          |              |
| <input type="checkbox"/> verstoring door geluid                                                           | ... onbekend |
| <input type="checkbox"/> verstoring door licht                                                            | gevoelig     |
| <input type="checkbox"/> verstoring door trilling                                                         | ... onbekend |
| <input type="checkbox"/> verstoring door beweging                                                         | gevoelig     |
| <input type="checkbox"/> verstoring door mechanische effecten                                             | gevoelig     |
| Het is verboden opzettelijk beschermde soorten te doden en vangen.                                        |              |
| <input type="checkbox"/> directe sterfte                                                                  | gevoelig     |

# 3

## Bijlage

### Plan projectlocatie



# **4**

## **Bijlage**

### Aanvullend onderzoek vleermuizen

# NADER ONDERZOEK VLEERMUIZEN EN HUISMUSSEN

Aanvullend onderzoek in het kader van  
de Wet natuurbescherming



**LOCATIE:** ROOVERTSEDIJK 2A HILVARENBEEK

**RAPPORTNUMMER:** 2021-BE-0780

**In opdracht van:**

Roover BV  
Roovertsedijk 2a  
5081 BW Hilvarenbeek



**Brabant Eco**  
**Ecologische dienstverlening**



## Colofon

**Rapportage**  
Brabant Eco

**Rapportnummer**  
2021-BE-0780

**Opdrachtgever**  
Roover BV

**Contactpersoon**  
De heer H. Abrahams

**Locatie**  
Rooverdijk 2a Hilvarenbeek

**Opleverdatum**  
11 juni 2021

### **Uitvoerder**



**Brabant Eco**  
**Ecologische dienstverlening**  
**De Lange Kant 27**  
**5061PX Oisterwijk**  
**06-24218274**

Overname, verveelvoudiging of openbaarmaking van dit rapport is niet toegestaan zonder vermelding van bron.

Dit rapport is met de grootste zorg samengesteld. Desondanks aanvaardt Brabant Eco geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek door toepassing van adviezen.

## SAMENVATTING

Opdrachtgever heeft het bedrijf aan de Rooversdijk 2a te Hilvarenbeek bij de Rijksdienst voor ondernemend Nederland (RVO) aangemeld voor de warme saneringsregeling varkenshouderij 2020. Daardoor zullen de aanwezige varkensstallen worden gesloopt en zal het huidige bestemmingsplan worden omgezet van intensief agrarisch naar een woonbestemming.

Om inzicht te krijgen in de mogelijke knelpunten in het kader van de natuurwetgeving en -beleid en de mogelijke effecten op beschermde flora en fauna en op beschermde natuurgebieden als gevolg van het project is er voorafgaand aan dit onderzoek een quickscan flora en fauna uitgevoerd. (rapportnummer 2020-BE-0767 d.d. 15 augustus 2020).

Op basis van voornoemde quickscan naar natuurwaarden is er geadviseerd om aanvullend onderzoek uit te laten voeren naar het potentieel voorkomen van huismus- en vleermuisverblijfplaatsen en de functie van het plangebied voor deze diersoorten.

Deze rapportage is een verslaglegging van het gedane onderzoek met te verwachten effecten en kan als addendum van de quickscan worden gebruikt.

Het doel van het aanvullend vleermuisonderzoek is te onderzoeken of het plangebied deel uitmaakt van het functionele leefgebied van huismussen en/of vleermuizen en zo ja, voor welke soorten (vleermuizen) en met welke functie.

Uitgevoerd onderzoek van augustus 202 tot en met juni 2021 leidt tot de conclusie dat er waarneming is gedaan van twee vleermuissoorten, namelijk de Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de Rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*).

Van de genoemde soorten is de Rosse vleermuis overvliegend en de gewone dwergvleermuis minimaal foeragerend waargenomen.

Er zijn geen nest- of rustplaatsen van huismussen waargenomen in de te slopen stallen.

Op basis van uitgevoerd veldonderzoek zullen de voorgenomen ontwikkelingen door gebrek aan verblijfslocatie en het ontbreken van een gebruiksfunctie geen invloed hebben op de aldaar voorkomende huismussen en/of vleermuizen. Er zijn geen effecten te verwachten die van negatieve invloed zijn op de duurzame staat van instandhouding van de waargenomen soorten en hun functioneel leefgebied.

De Wet natuurbescherming wordt niet overtreden door de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling.

Een ontheffingsaanvraag in het kader van de Wet natuurbescherming voor het uitvoeren van de plannen is dan ook niet nodig.

Brabant Eco  
Frenk van de Wal  
Juni 2021

## Inhoudsopgave

|                                                              |    |
|--------------------------------------------------------------|----|
| 1. INLEIDING EN ONDERZOEK.....                               | 4  |
| 1.1 Aanleiding                                               |    |
| 1.2 Doelstelling                                             |    |
| 1.3 Centrale vraagstelling                                   |    |
| 1.4 Criteria                                                 |    |
| 1.5 Geldigheid onderzoek                                     |    |
| 2. WETTELIJK KADER.....                                      | 6  |
| 3. PLANGEBIEDSBESCHRIJVING.....                              | 7  |
| 3.1 Situering plangebied                                     |    |
| 4. ONDERZOEK .....                                           | 9  |
| 4.1 Onderzoeksmethode                                        |    |
| 4.1.1 vleermuizen                                            |    |
| 4.1.2 huismus                                                |    |
| 4.2 Volledigheid van de inventarisatie                       |    |
| 4.3 Inventarisatie vleermuizen                               |    |
| 4.4 Gebiedsfunctie                                           |    |
| 4.5 Inventarisatie huismussen                                |    |
| 4.6 Overige soorten                                          |    |
| 5. RESULTATEN EN AANBEVELINGEN.....                          | 17 |
| 5.1 Resultaten                                               |    |
| 5.2 Toetsing Wet natuurbescherming/ staat van instandhouding |    |
| 5.3 Aanbevelingen                                            |    |
| 6. LIJST VAN BRONNEN.....                                    | 19 |
| 7. BIJLAGEN.....                                             | 20 |



## 1. INLEIDING EN ONDERZOEK

### 1.1 Aanleiding

Volgens opdrachtgever is het bedrijf aan de Roovertsedijk 2a te Hilvarenbeek aangemeld bij de Rijksdienst voor ondernemend Nederland (RVO) voor de warme saneringsregeling varkenshouderij 2020. Daardoor zal het varkensbedrijf volledig worden gesaneerd. De bestaande bedrijfsgebouwen, bestaande uit drie varkensstallen met bijbehorende tussenbouw en luchtwassers worden gesloopt. De op het perceel gevestigde intensieve varkenshouderij zal volledig verdwijnen. De op het perceel staande bedrijfswoning met bijbouw zal blijven staan. De beoogde ontwikkeling betreft de omzetting van het geldende bestemmingsplan met intensieve agrarische bestemming naar een bedrijfsbestemming.

Bij deze werkzaamheden is opdrachtgever gebonden aan de Wet natuurbescherming.

In dit kader is medio juni een quickscan flora en fauna uitgevoerd door Brabant Eco met rapportnummer 2020-BE-0767 d.d. 15 augustus 2020.

In deze quickscan is aangegeven dat:

*"Het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen en nestlocaties voor huismussen kan niet worden uitgesloten. Waardoor de effecten met voorgenomen werkzaamheden mogelijk van negatieve invloed zijn op de gunstige staat van instandhouding van de genoemde soorten en hun functioneel leefgebied. Derhalve vindt mogelijk overtreding plaats van art. 3.1 lid 2, 4 en 5 van de Wet natuurbescherming. Daarom wordt er een nader onderzoek aanbevolen naar beide genoemde diersoorten conform de bijbehorende protocollen."*

Vleermuizen en huismussen inclusief hun vaste rust- en verblijfplaatsen of nestplaatsen zijn strikt beschermd op grond van de Wet natuurbescherming. De geplande ontwikkelingen hebben mogelijk negatieve effecten op genoemde beschermde soorten. Naar aanleiding van de conclusies uit de quickscan werd geadviseerd om nader onderzoek uit te voeren naar de aan- of afwezigheid van vleermuizen en huismussen.

In opdracht van Rovert BV heeft Brabant Eco een onderzoek naar vleermuizen en huismussen gestart.

De bevindingen van dit vervolgonderzoek zijn beschreven in deze rapportage en kan als addendum aan genoemde quickscan worden toegevoegd.

### 1.2 Doelstelling

Het doel van het aanvullend nader onderzoek is te onderzoeken of het plangebied deel uitmaakt van het functionele leefgebied van vleermuizen of huismussen en zo ja, voor welke soorten vleermuizen en met welke functie. Eveneens wordt naar aanleiding van de onderzoeksresultaten een effectbeoordeling gedaan om te toetsen of de Wet natuurbescherming wordt overtreden door de voorgenomen ruimtelijke ingreep.

### 1.3 Centrale vraagstelling

Vragen die centraal staan binnen dit nader onderzoek:

- Welke vleermuissoorten maken functioneel gebruik van het plangebied en welke functies worden hierbij onderscheiden?
- Maken huismussen gebruik van het plangebied als nestplaats of als foerageergebied?
- Heeft de ruimtelijke ingreep een negatief effect op aanwezige vleermuizen of huismussen?
- Is het naar aanleiding van de ruimtelijke ingreep noodzakelijk een ontheffing aan te vragen in het kader van de Wet natuurbescherming?

## 1.4 Criteria

Op dit natuuronderzoek zijn de volgende criteria van toepassing:

- Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming, waarbij onderzoek is uitgevoerd naar de aanwezigheid van vleermuizen en huismussen en het functioneel gebruik van het plangebied.
- Het onderzoek is uitgevoerd door deskundige ecologen volgens de definitie van de Rijksdienst voor ondernemend Nederland (ecologisch deskundige/RVO.nl).
- Het onderzoek is uitgevoerd door een onafhankelijk adviesbureau. Brabant Eco en Frenk van de Wal verklaren hierbij geen enkel belang te hebben in de uitkomst van dit onderzoek.
- De resultaten zijn zo objectief en betrouwbaar mogelijk verkregen.
- De uitkomsten en vervolgstappen van het natuuronderzoek zijn te begrijpen voor de opdrachtgever.
- Het onderzoek voldoet aan de interne proces- en kwaliteitseisen van Brabant Eco.
- Het onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol 2017 van Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur en de Zoogdiervereniging. Dit protocol is per 1 januari vervangen door het Vleermuisprotocol 2021. Zodoende zijn de bezoeken in 2021 uitgevoerd conform het laatstgenoemde protocol. De protocollen bevatten de meest recente wetenschappelijke inzichten, waarbij per soort is voorgeschreven onder welke veldcondities, in welke periodes, met welke frequentie en voor welke duur onderzoek uitgevoerd dient te worden.
- Bij het hanteren van het vleermuisprotocol, wordt in juridische zin voldaan aan de wensen die het bevoegd gezag stelt. Tevens wordt voldaan aan de inspanningsverplichting om tot een gedegen onderzoek te komen.
- Bij het veldonderzoek naar vleermuizen is door Brabant Eco gebruik gemaakt van een batdetector, de Batlogger M, voor het maken van geluidsopnames in het veld. Voor de analyse van de geluidsopnamen is gebruik gemaakt van het programma Batexplorer.
- Het onderzoek naar huismussen is uitgevoerd conform het Kennisdocument Huismus, Passer domesticus Versie 1.0, juli

## 1.5 Geldigheid onderzoek

Houdbaarheid van verspreidingsgegevens zijn aan een maximale periode gebonden.

Voor de verspreidingsgegevens van licht beschermde soorten, of het juist ontbreken hiervan, wordt veelal een bruikbaarheidsperiode van circa 5-6 jaar gehanteerd, afhankelijk van de beschermingsgraad en situatie ter plaatse.

Voor zwaar beschermde soorten als vleermuizen geldt een bruikbaarheidsperiode van circa 2-3 jaar. Na deze periode zijn de gegevens verouderd en dient beoordeeld te worden of de gegevens voldoende up-to-date zijn om te gebruiken bij ruimtelijke ingrepen.

Bovengenoemde geldigheidstermijnen zijn in de Wet natuurbescherming niet dwingend voorgeschreven en kunnen afwijken indien de omstandigheden ter plaatse dat verlangen. Voor dit alles geldt wel dat de planlocatie niet significant veranderd waardoor nieuwe leefsituaties kunnen zijn ontstaan. Dit is hier echter, voorafgaande aan de voorgenomen sloop, niet het geval.





## 2. WETTELIJK KADER

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming.

### **Gebiedsbescherming**

Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Wet natuurbescherming (hoofdstuk 2) en het Natuurnetwerk Nederland.

### **Soortenbescherming**

Het nader onderzoek naar vleermuizen en huismussen voor het project is uitgevoerd in het kader van hoofdstuk 3 (soortenbescherming) van de Wet natuurbescherming.

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming bepalend. Soortenbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Er wordt onderscheid gemaakt tussen internationaal beschermde soorten en nationaal beschermde soorten. Van de nationaal beschermde soorten kan de beschermde status per provincie verschillen. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen aan (algemeen voorkomende) soorten.

Het beschermingsregime is verschillend voor zowel de internationaal beschermde soorten (vogel- en habitatrichtlijn soorten) als de nationaal beschermde soorten.

### **Zorgplicht**

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet wettelijk beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor het in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun leefomgeving. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren, niet mogen worden uitgevoerd.



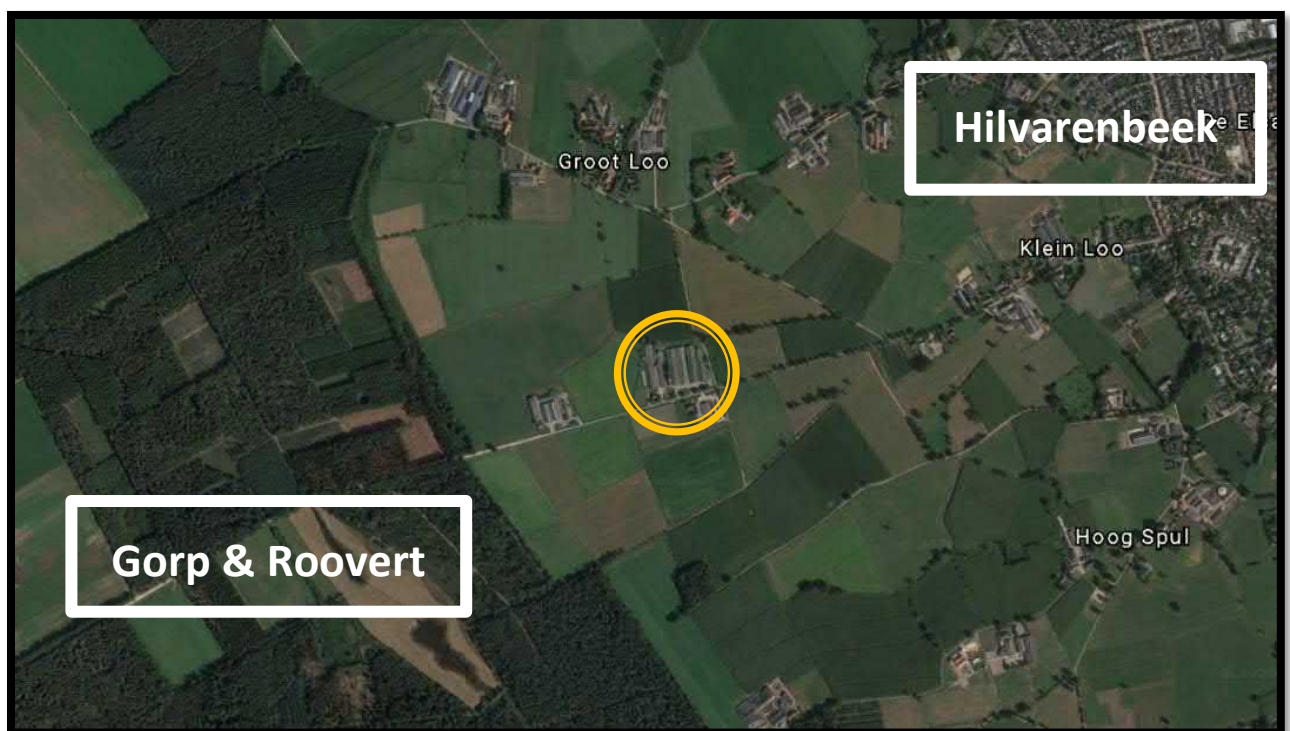
### 3. PLANGEBIEDSBESCHRIJVING

#### 3.1 Situering plangebied

De planlocatie is gelegen aan de Rooversdijk 2a te Hilvarenbeek.

De directe omgeving van het plangebied bestaat uit agrarische percelen, melkveehouderijen met bouw- en weilanden, burgerwoningen en landgoed Gorp en Rovert.

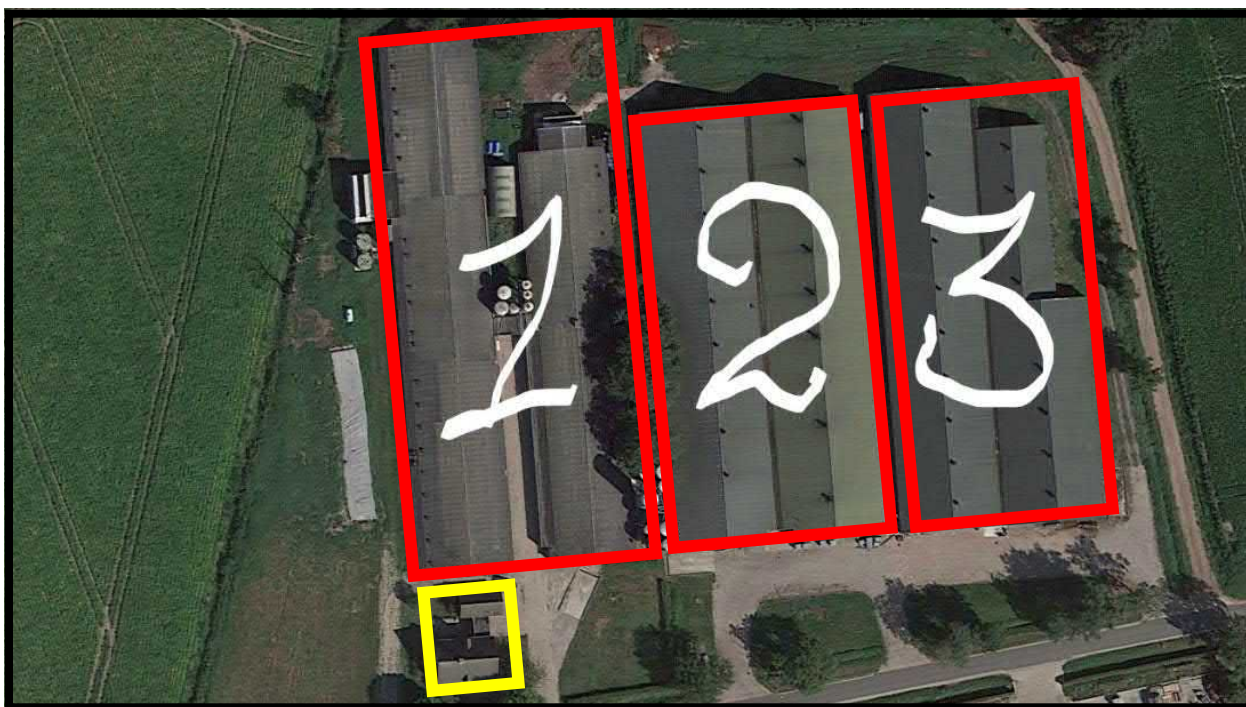
In onderstaande afbeelding is de ligging van het plangebied (oranje cirkel) in de regio aangegeven.



*ligging van planlocatie in de regio. Bron: google earth*

Het totale plangebied heeft een oppervlakte van ongeveer 2,5 hectare, is gedeeltelijk bebouwd met drie varkensstallen en een bedrijfswoning met garage.

In totaal is ongeveer 12.500 m<sup>2</sup> bebouwd als varkensstal. Het erf naar, rond en tussen de gebouwen is verhard met betonklinkers en ongeveer 3.000 m<sup>2</sup>.



te slopen stallen in rood omkaderd en genummerd en te behouden woonhuis met garage in geel.

### 3.2 Impressie plangebied



voorzijde stallen vanaf oost



voorzijde stallen vanaf west



westelijke zijgevel



achteraanzicht bedrijf





## 4. ONDERZOEK

### 4.1 Onderzoeksmethode

#### 4.1.1 Vleermuizen

Voor het in kaart brengen van vleermuizen is zowel visueel als auditief geïnventariseerd. Het onderzoek is uitgevoerd door te zoeken naar jagende, trekkende, en zwermende vleermuizen. En door te zoeken naar paarterritoria en verblijfplaatsen.

De echolocatie die vleermuizen uitzenden is voor ons hoorbaar gemaakt door gebruik te maken van de Batlogger M van Elekon. Ultrasonische geluiden (range 10-150 kHz) worden door deze geavanceerde detector/recorder opgenomen. De Batlogger M registreert ook de GPS coördinaten (via een geïntegreerde GPS-ontvanger) en omgevingstemperatuur op het moment van opname.

Wanneer op basis van frequentie, klank en ritme niet met 100% zekerheid de soort bepaald kon worden is er een opname gemaakt op een SDHC-kaart. Met de BatExplorer Software voor Windows werden opnames eventueel ook later geanalyseerd. De opnames werden in tijd en dus in het hoorbare bereik beluisterd. De software detecteert automatisch vleermuisgeluiden en geeft deze weer waarbij de BatExplorer ondersteunende identificatie van soorten aangeeft.

Door de dieren ook zoveel mogelijk visueel waar te nemen is de determinatie geverifieerd en is het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld. Dit onderzoek is specifiek gericht op het in kaart brengen van verblijfplaatsen, soortsaansameling en gebiedsgebruik.

De voorzomerbezoeken zijn uitgevoerd voor het in kaart brengen van kraam- en zomerverblijven en de vlieg- en foerageerroutes. Tijdens de nazomerronden lag de nadruk op het in kaart brengen van balts- en paarlocaties en indicaties voor winterverblijven.

Het weer is van invloed op de activiteiten van vleermuizen en daardoor op de doelmatigheid van het inventariseren. Harde wind (meer dan 3 Beaufort), langdurige regenval, dichte mist en temperaturen onder 7 tot 12 graden Celsius zijn (afhankelijk van de soort) belemmerende factoren.

Vleermuisonderzoek is behoorlijk complex, doordat de soortgroep gedurende het jaar verschillende verblijfplaatsen kent, met elk hun eigen functie. Een verblijfplaats kan gemakkelijk over het hoofd worden gezien. Daarom wordt het onderzoek uitgevoerd volgens het landelijk vastgesteld protocol voor vleermuisonderzoek: Vleermuisprotocol 2017, zoals opgesteld door het Netwerk Groene Bureau, Gegevensautoriteit Natuur en de Zoogdiervereniging. Het bezoek in mei 2021 is uitgevoerd conform het vleermuisprotocol 2021.

Deze protocollen zijn een door de Gegevensautoriteit Natuur (GaN) en het Netwerk Groene Bureau goedgekeurde methodiek. De protocollen hebben tot doel het belang van de functies van gebieden voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen voor de Wet natuurbescherming. Het is een hulpmiddel voor deskundige vleermuisonderzoekers en de beoordelaars van vleermuisonderzoek om te bepalen wat een juridisch redelijke onderzoeksinspanning is voor een specifieke locatie. De protocollen zijn opgesteld om het onderzoek voor de Wet natuurbescherming optimaal te laten verlopen. Wanneer de protocollen in essentie zijn gevolgd, bestaat grote mate van juridische zekerheid dat voldaan is aan een wettelijke en maatschappelijk verantwoorde inspanning om na te gaan of soorten en functies van gebieden in het geding zijn.

Onderzoeken die volgens deze protocollen uitgevoerd worden, kunnen in principe volstaan bij ontheffingsaanvragen en juridische procedures.

In verband met de grootte van de planlocatie zijn alle veldbezoeken uitgevoerd door twee ecologen.

#### 4.1.2 huismussen

De huismus, met als Latijnse naam *Passer domesticus*, is een zogenaamde half-holenbroeder (vogels die wel beschut willen zitten, maar daarnaast ook uitzicht willen hebben).

De nesten komen voor in holtes onder dakpannen of gaten en nissen in gebouwen, bomen en aardwallen. Als dergelijke holtes niet aanwezig zijn nestelt de huismus op beschutte plekken onder afdakjes, in dichte gevelbegroeiing, heggen en struiken.

Dergelijke ‘natuurlijke’ nesten zijn nog altijd tamelijk voldoende aanwezig, echter door het sterk verminderde gebruik van dakpannen en het ontbreken van gaten en nissen in gebouwen is het aantal broedterritoria in steden en dorpen de laatste jaren sterk achteruitgegaan. Om deze reden wordt steeds meer gebruik gemaakt van vogelvides, speciale dakpannen, houten nestkasten of mussenpotten die worden bevestigd aan woningen, gebouwen, stallen of schuren.

Met de sloop van de varkensstallen zouden eventuele nesten worden verwijderd. Hierdoor gaan er dus vaste rust- en verblijfplaatsen van huismussen verloren en worden mogelijk verbodsbepalingen uit de Wet Natuurbescherming overtreden. Een nader onderzoek naar het voorkomen van rust- en verblijfplaatsen van huismussen conform het Kennisdocument Huismus 1.0 BIJ.12 2017 wordt aanbevolen.

In de Kennisdocumenten van BIJ12 zijn effectief bewezen maatregelen opgenomen die de functionaliteit van nest-, voortplantings- of rustplaatsen waarborgen.

De nestplaats van een huismus is in de regel gebonden aan bebouwing. De huismus broedt in of tegen gebouwen in dorpen en steden, in en bij boerderijen, maneges, kinderboerderijen en andere vormen van bebouwing in het landelijk gebied.

Huismussen zijn uitgesproken standvogels, die zich meestal niet meer dan enkele honderden meters van de broedplaats verwijderen. In het broedseizoen blijven ze dichterbij de broedplaats. Het zijn sociale dieren: broeden, foerageren, baltsen, stofbaden nemen, slapen en uitzwermen na de broedperiode zijn allemaal activiteiten die in groepsverband plaatsvinden.

De nestbouw begint al in maart. Ook buiten de broedperiode wordt aan het nest gebouwd en wordt het nest ook gebruikt als slaapplek.

Plekken waar voedsel gezocht worden, moeten, zeker in gebieden waar predatoren aanwezig zijn, in de directe omgeving van schuil- en vluchtmogelijkheden liggen.

De habitat van een huismus moet bestaan uit een combinatie van plekken voor nestgelegenheid, voedsel (voor volwassen en jongen), dekking (stekelige struiken, groenblijvende struiken en klimplanten, coniferen, klimop), plekken voor stofbaden en drinkwater. Ontbreekt een van de onderdelen of liggen ze te ver van elkaar verwijderd, dan is de habitat niet geschikt.

De huismus is zeer honkvast. Hij blijft het gehele jaar in de buurt van zijn eenmaal gekozen nest. Huismussen gebruiken het nest zelf ook het gehele jaar door.

Voorafgaand aan het broeden slapt vrouwtjes al op het nest. Tijdens strenge koude wordt het nest ook in de winter gebruikt voor overnachting.

De inventarisatie is uitgevoerd conform het Kennisdocument Huismus 1.0 BIJ.12 2017.

Er is in beeld gebracht waar zich de locaties van nesten, rustplaatsen en functioneel leefgebied (zoals foerageergebieden, slaapplekken) van de huismus bevinden.

Bij het inventariseren is gelet op de habitatkenmerken waarvan de huismus afhankelijk is, om zo de meest kansrijke plekken voor aantreffen te bepalen. Er is gebruik gemaakt van de aanwezigheidsprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus (NGB).

Aangenomen kan worden dat er geen broedende huismussen aanwezig zijn als er tijdens twee gerichte veldbezoeken in de periode 1 april tot en met 15 mei of tijdens vier gerichte veldbezoeken in de periode 10 maart tot en met 20 juni geen aanwezigheid kan worden aangetoond.

De inventarisatie moet bij voorkeur onder de volgende omstandigheden plaatsvinden:

- goede omstandigheden (b.v. geen regen, harde wind en/of kou)
- op geluidsluwe momenten (bijvoorbeeld de zondagmorgen in stedelijk gebied)
- Op geschikte momenten op de dag (tussen 1 à 2 uur na zonsopkomst en 1 à 2 uur voor zonsondergang is de meeste activiteit waar te nemen, met een piek in de ochtend)
- met een tussenperiode van minimaal 10 dagen.

Het is van belang dat ook in beeld wordt gebracht waar welke elementen van de functionele leefomgeving zich bevinden. Hiertoe behoren vooral de plekken waar gevoerageerd en geslapen wordt, zoals struiken, hagen, klimop en kruidenrijke vegetaties. Het slapen kan gedurende het jaar op wisselende plekken gebeuren. Ook de plekken waar gedronken of gebaad kan worden of waar een stofbad genomen kan worden, behoren hiertoe.

Het vaststellen van de locaties van de slaapplekken kan gedurende het gehele jaar het beste rond zonsondergang of zonsopgang plaats vinden.



## 4.2 Volledigheid van de inventarisatie

Het onderzoek is volgens de genoemde protocollen uitgevoerd. Een inventarisatie blijft echter uiteraard een steekproef. Het is dan ook mogelijk dat soorten en functies niet waargenomen zijn, terwijl dat ze (op een ander tijdstip) wel aanwezig zijn. Dit is echter acceptabel, de Wet natuurbescherming vraagt een initiatiefnemer om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methode en inspanning is dan ook voldoende invulling gegeven aan de Wet natuurbescherming. Wat betreft het (voor)onderzoek heeft de initiatiefnemer dan ook gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

Alle veldbezoeken zijn uitgevoerd door ecologen Frenk van de Wal en Jennifer Boitinck. Er wordt gewerkt vanuit de expertise van de te onderzoeken soorten opgedaan door ervaring, studie, vrijwilligerswerk en bijscholing onder andere door de opleidingen in natuur, vogels, amfibieën en reptielen en vleermuizen (planologie en analyse van geluiden) en scholing algemeen zoals verdiepte ecologie en gevorderden natuurwetgeving.

Frenk van de Wal en Jennifer Boitinck of Brabant Eco zijn onder andere lid van IVN, Vleermuiswerkgroep Noord-Brabant en KNNV en verrichten vrijwilligerswerk voor de zoogdiervereniging

## 4.3 Inventarisatie vleermuizen

De planlocatie is 5x bezocht (tabel) door telkens twee ecologen van Brabant Eco. Tijdens deze bezoeken zijn de planlocatie en de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid van vleermuizen. Tijdens het onderzoek is gelet op de aanwezigheid van foeragerende, communicerende, bouncende en in/uitvliegende vleermuizen.

| Datum      | Tijd          | functie                                       | Tem-pera-tuur | Wind           | Neerslag | Bewolking |
|------------|---------------|-----------------------------------------------|---------------|----------------|----------|-----------|
| 31-08-2020 | 21h30 - 23h30 | paarverblijf-plaatsen                         | 15 °C         | 2 BF noord     | geen     | helder    |
| 21-09-2020 | 20h45- 22h45  | paarverblijf-plaatsen                         | 16 °C         | 1 BF noord     | geen     | helder    |
| 19-05-2021 | 21h25 - 23h30 | Foerageer- en vliegroutes en verblijfplaatsen | 11 °C         | 1 BF noordwest | geen     | onbewolkt |
| 31-05-2021 | 03h30 - 05h30 | Kraam-en zomer verblijf-plaatsen              | 11 °C         | 1 BF noordoost | geen     | onbewolkt |
| 10-06-2021 | 21h45 – 23h45 | Kraam-en zomer verblijf-plaatsen              | 23 °C         | 2 BF noordwest | geen     | helder    |

### 4.3.3 Bezoek augustus

Het avondbezoek in augustus was met name gericht geweest op het vaststellen van zwermgedrag bij verblijfplaatsen en baltsende mannetjes. Deze avond is er aan de voorzijde van het plangebied bij de Rooversdijk twee keer een foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen. Er zijn geen baltsgeluiden waargenomen in het plangebied. In de omgeving zijn meerdere keren roepen van steenuilen waargenomen.

### 4.3.4 Bezoek september

Het avondbezoek in september was met name gericht geweest op het vaststellen van zwermgedrag bij verblijfplaatsen en baltsende mannetjes.

Bij de straatlantaarn wordt gezien en gehoord gedurende een half uur tussen 21h30 en 22h00 een foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen terwijl iets eerder aan de achterzijde van het plangebied heel

even een gewone dwergvleermuis waargenomen is met de batlogger. Paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen zijn niet gevonden.

#### **4.3.5 Avondbezoek mei**

Het avondbezoek in mei was met name gericht op het vaststellen van foerageergebied, vliegroutes en verblijfplaatsen van vleermuizen in en nabij het plangebied.

Er zijn deze avond vier passerende en even foeragerende gewone dwergvleermuizen (*Pipistrellus pipistrellus*) in en nabij het plangebied waargenomen. Net buiten het plangebied aan de zuidkant op de Rooversdijk werd twee keer een passerende gewone dwergvleermuis waargenomen. Een van deze twee werd daarvoor rond 21h50 even foeragerend waargenomen bij het tegenover gelegen terrein voor de stallen.

Om 22h30 foerageerde er een gewone dwergvleermuis op de achterste hoek van stal 3 twee keer op en neer. Iets later werd er een gewone dwergvleermuis waargenomen tussen de stallen 2 en 3.

Voor het avondbezoek is gezocht naar sporen (vleermuiskeutels, invliegopeningen, afgebeten insectenvleugels en vetsporen) die duiden op de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen. Daarbij zijn ook holten, spleten en scheuren die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen doorzocht. Er zijn geen sporen van vleermuizen in de te slopen stallen gevonden.

#### **4.3.1 Ochtendbezoek mei**

Het ochtendbezoek in mei was gericht op het vaststellen van foerageergebied, vliegroutes en verblijfplaatsen van vleermuizen in en nabij het plangebied.

Naast stal 3 is een overvliegende en voor het woonhuis is een foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen.

Om 5h00 foerageerden er nog twee gewone dwergvleermuizen voor de rundveestal van het tegenover gelegen bedrijf. Er zijn geen invliegers waargenomen.

Na het onderzoek is in en rond de stallen in het gehele plangebied gezocht naar sporen die duiden op de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen of verblijfplaatsen van uilen. Er zijn geen sporen van verblijfplaatsen gevonden.

#### **4.3.2 Bezoek juni**

Het avondbezoek in juni was gericht op het vaststellen van foerageergebied, vliegroutes en verblijfplaatsen in en nabij het plangebied.

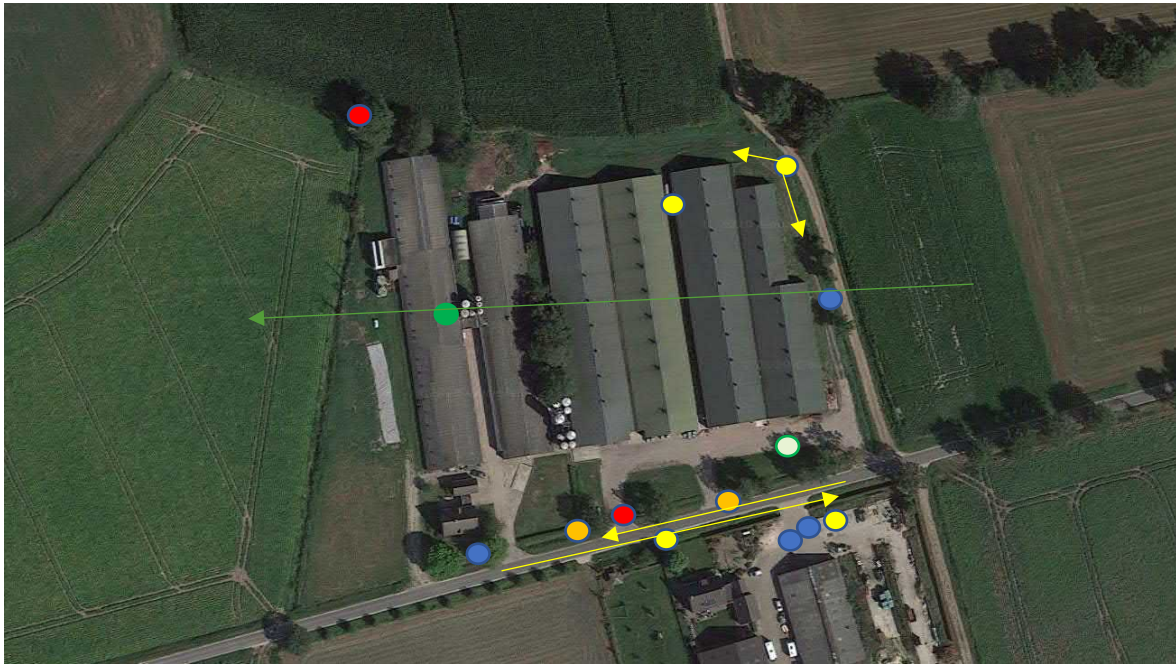
Er is deze avond een gewone dwergvleermuis waargenomen. Deze foerageerde voor enkele minuten aan de voorzijde van stal 3. Om 22h05 is zowel met de batlogger als visueel een hoog overvliegende Rosse vleermuis waargenomen. Deze vloog van oost richting west dwars over het plangebied heen nagenoeg evenwijdig aan de Rooversdijk.

Voor het avondbezoek in juni is gezocht naar sporen (mest, afgebeten vleugels enz.) die duiden op de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen. Er zijn geen sporen van vleermuizen gevonden.

#### **4.3.7 Samenvatting en conclusies**

In de gehele onderzoeksperiode zijn in en nabij het plangebied twee vleermuissoorten waargenomen: de gewone dwergvleermuis, *Pipistrellus pipistrellus* (12x) en de Rosse vleermuis, *Nyctalus noctula* (1x).

De verspreiding van de vleermuizen in en nabij het plangebied is met stippen in de onderstaande figuur aangegeven.



*Gewone dwergvleermuis: 31/8 oranje stip; 21/09 rode stip; 19/5 gele stip en pijl; 31/5 blauwe stip 9/6 lichtgroene stip*  
*Rosse vleermuis: 9/6 groene stip en pijl*

Alle volgens de Nationale Databank Flora en Fauna eventueel voorkomende vleermuissoorten kunnen, afhankelijk van de soort, in meer of mindere mate gebouw bewonend zijn. Enkel de gewone dwergvleermuis is tijdens het onderzoek foeragerend op en rond het plangebied aangetroffen.

Daarnaast is op 9 juni in de avond een passerende rosse vleermuis waargenomen.

De gewone dwergvleermuis is een typisch gebouw bewonende soort terwijl de rosse vleermuis een uitgesproken boombewonende soort is. De gewone dwergvleermuis gebruikt ruimten onder daken, in de spouwmuur en achter gevelbekleding als kraam-, zomer-, paar-, en overwinteringslocatie (Limpens et al., 1997; Dietz et al., 2011).

Overige vleermuissoorten zijn niet waargenomen tijdens de veldbezoeken. Afwezigheid van deze soorten nabij het plangebied geeft aan dat het plangebied geen functionele betekenis heeft voor deze soorten. Tijdens de najaar bezoeken zijn geen lokroepen, bounce gedrag of zwermende en in/uitvliegende vleermuizen waargenomen. De aanwezigheid van paar- en winterverblijfplaatsen zijn derhalve uitgesloten.

#### 4.4 Gebietsfunctie

#### 4.4.1 Verblijfsplaatsen/zwermgedrag

Tijdens de veldbezoeken in de zomermaanden zijn er in het plangebied geen vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen waargenomen. Tijdens de paarperiode (augustus-september) werden er geen baltsende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Ook zwermgedrag is niet waargenomen.

Op basis van de verrichte onderzoeksinspanning kan het voorkomen van verblijfplaatsen in de te slopen stal in het plangebied voor vleermuizen worden uitgesloten.

#### 4.4.2 Foerageergebiet

Uit het vleermuisonderzoek blijkt dat het plangebied en de directe omgeving als foerageergebied van geringe betekenis is voor vleermuizen. Op grond van het beperkte aantal foeragerende dieren en de in ruime mate aanwezige alternatieve foerageermogelijkheden in de directe omgeving kan gesteld worden dat het plangebied geen essentieel foerageergebied voor vleermuizen is.

Gezien de geringe betekenis van het plangebied als foerageergebied, is geen sprake van een negatief effect op foeragerende vleermuizen. De gunstige staat van instandhouding van de vleermuizen als soort komt niet in het geding.

#### 4.4.3 Vliegroutes

Er is in het plangebied geen mogelijkheid om als vliegroute voor vleermuizen te gebruiken. Essentiële vliegroutes zijn dan ook niet aanwezig in het plangebied.

Van vaste vliegroutes zou eventueel sprake kunnen zijn naast of over de openbare weg, de Rooversdijk. Hierbij zou gebruik gemaakt kunnen worden van de bestaande bomenrij langs de weg. Aangezien deze bomen in de toekomst blijven staan blijft de eventueel aanwezig zijnde vliegroute ook bruikbaar. Ontheffingsaanvraag is daarom dan ook niet nodig.

#### 4.4.4 Paarterritoria

Tijdens de bezoeken in augustus en september zijn er geen baltsende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Gewone dwergvleermuizen vliegen al roepend rond om vrouwtjes naar hun paarverblijfplaats te lokken. Doordat zij hierbij door hun hele territorium vliegen is het doorgaans lastig om de exacte paarverblijfplaats te lokaliseren. Tijdens de paarrondes in augustus en september werden er geen baltsende dwergvleermuizen waargenomen.

#### 4.4.5 Winterverblijfplaatsen

De gebouwen zijn ongeschikt als massawinterverblijfplaats. De afwezigheid van zwermactiviteiten tijdens de najaarsonderzoeken bevestigt dit.

De aanwezigheid van paarverblijfplaatsen is voor de gewone dwergvleermuis vaak een indicatie dat gebouwen ook geschikt zijn als winterverblijfplaats voor een kleine groep of solitair overwinterende gewone dwergvleermuizen. Afhankelijk van het type bebouwing zijn deze winterverblijfplaatsen alleen geschikt in milde winters of ook tijdens strenge vorst.

Omdat er geen zomer- of paarverblijfplaatsen zijn vastgesteld in het plangebied is het onwaarschijnlijk dat er kleine winterverblijfplaatsen van solitair overwinterende vleermuizen in de bebouwing aanwezig zijn.

### 4.5 Inventarisatie huismussen

#### Onderzoek

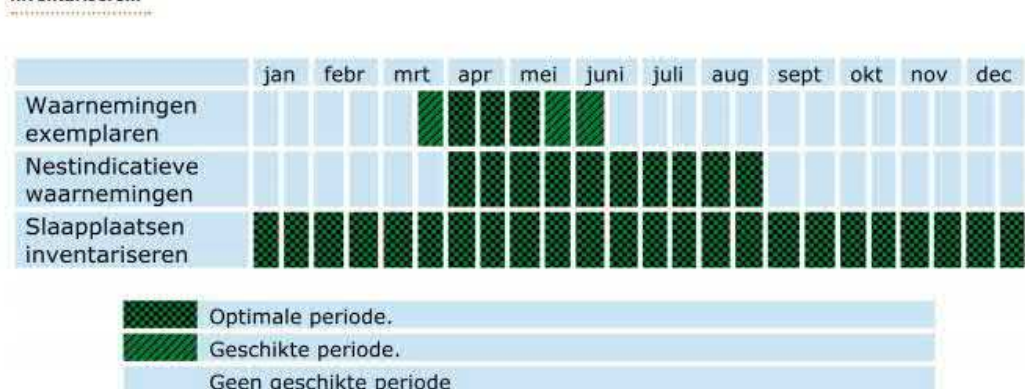
Het onderzoek naar huismussen is uitgevoerd conform het Kennisdocument Huismus-1.0 (bijlage 1).

Onderzoeken die volgens het kennisdocument uitgevoerd worden, kunnen in principe volstaan bij ontheffingsaanvragen en juridische procedures.

Het kennisdocument schrijft voor dat er om de aan- of afwezigheid van broedende huismussen aan te tonen twee veldbezoeken moeten plaatsvinden in de periode van 1 april tot 15 mei, of vier veldbezoeken tussen 10 maart en 20 juni. De inventarisatie moet bij voorkeur onder de volgende omstandigheden plaatsvinden:

- Goede omstandigheden (geen regen, harde wind of kou).
- Op geluidsluwe momenten.
- Op geschikte momenten op de dag (tussen 1 a 2 uur na zonsopkomst en 1 a 2 uur voor zonsondergang is de meeste activiteit waar te nemen, met een piek in de ochtend).
- Met een tussenperiode van minimaal 10 dagen.

**Figuur 11: Op hoofdlijnen weergegeven de geschiktheid van perioden van inventariseren voor verschillende wijzen van inventariseren.**



*geschikte periode van inventariseren huismussen; Bron Kennisdocument huismus*

Aangenomen mag worden dat er geen broedende huismussen aanwezig zijn als er tijdens twee of vier gerichte veldbezoeken in genoemde periodes geen aanwezigheid kan worden aangetoond.

Het exacte moment van aanvang van broeden van de huismus is afhankelijk van onder andere de weersomstandigheden en kan in de eerste helft van maart en nog tot en met augustus plaatsvinden. Het is van belang dat ook in beeld wordt gebracht waar welke elementen van de functionele leefomgeving zich bevinden. Hier toe behoren vooral de plekken waar gevoerd wordt en geslapen wordt, zoals struiken, hagen, klimop en kruidenrijke vegetaties. Het slapen kan gedurende het jaar op wisselende plekken gebeuren. Ook de plekken waar gedronken of gebaad kan worden of waar een stofbad genomen kan worden, behoren hiertoe. Het vaststellen van de locaties van de slaapplekken kan gedurende het gehele jaar het beste rond zonsopgang of zonsopgang plaats vinden.

Het plangebied is twee maal bezocht door ecooloog Frenk van de Wal van Brabant Eco. Deze veldbezoeken zijn uitgevoerd op 9 en 28 april 2021. Tijdens deze bezoeken is de planlocatie onderzocht op de aanwezigheid van huismussen. Tevens is de omgeving geïnspecteerd om te zien of er in de omgeving huismussen aanwezig waren. Tijdens de onderzoeken is met name gelet op mogelijk nest indicierend gedrag van huismussen, zoals zingende mannetjes, bezoeken aan potentiële nestplaatsen, transport van nestmateriaal en transport van voedsel voor jongen. Verder is gekeken naar de aanwezigheid van geschikt habitat voor de huismus binnen en rond het plangebied, zoals wintergroene struiken, foerageergebied, stofbaden en water.

| Datum      | Tijd       | Functie   | Temperatuur | Wind    | Neerslag | Bewolking     |
|------------|------------|-----------|-------------|---------|----------|---------------|
| 09-04-2021 | 9h00-10h00 | voorkomen | 11 °C       | 4 BF ZW | geen     | bewolkt       |
| 28-04-2021 | 9h00-10h00 | voorkomen | 15 °C       | 2 BF NO | geen     | Licht bewolkt |

## Resultaten

Huismussen (*Passer domesticus*) zijn sterk geassocieerd met mensen. De nestplaats is in de regel gebonden aan bebouwing. Voor voedsel zijn huismussen sterk afhankelijk van wat de mens hem al dan niet bewust aanbiedt. Deze voedselbron moet continue aanwezig zijn. Huismussen zijn uitgesproken standvogels, die zich meestal binnen enkele honderden meters van de broedplaats ophouden. In het broedseizoen blijven ze dichterbij de broedplaats (BIJ12 kennisdocument Huismus, 2017).

Tijdens beide veldbezoeken in april zijn er huismussen waargenomen, in de beukenhaag aan de straatzijde van het plangebied. Deze haag bevindt zich naast de bedrijfswoning en voor de varkensstallen. Het gehele plangebied is doorkruist om te zoeken naar huismussen. Hiervan werden, behalve de in de haag schuilende huismussen, geen waarnemingen gedaan.

Er zijn geen huismussen waargenomen in de te slopen stallen of bedrijfswoning op de planlocatie.



De waargenomen schuilende huismussen in het plangebied maken zeer waarschijnlijk onderdeel uit van de populatie aan de overzijde van Rooversdijk.

Het erf van Rooversdijk 3 lijkt deel te nemen aan een Erven plus programma. Er staat een huiszwaluwtil, hangt een uilenkast en minimaal 4 nestkasten voor huismussen.

Voor of na de uitgevoerde vleermuisonderzoeken is ook telkens gezocht naar het voorkomen van nestlocaties van huismussen. Er zijn hiervan, mede door het vanwege bio-security afgesloten stallen, geen waarnemingen gedaan.

#### **4.6 Overige soorten**

Tijdens de veldbezoeken zijn met name overvliegende, rustende of foeragerende vogels waargenomen. De waargenomen soorten betreffen onder andere: spreeuw, koolmees, houtduif, merel, kauw.

Tijdens de vleermuisonderzoeken zijn regelmatig roepen van steenuilen waargenomen vanuit de omgeving van het plangebied. Er zijn geen steenuilen waargenomen in het plangebied.

Volledigheidshalve is tijdens het onderzoek gelet op nestindicatief gedrag van overige gebouw bewonende soorten welke mogelijk aanwezig zijn nabij het plangebied. Hierbij zijn echter geen nesten van gebouw bewonende soorten waargenomen.



## 5. RESULTATEN EN ADVIES

### 5.1 Resultaten

- Er zijn in en nabij het plangebied twee soorten vleermuizen waargenomen, de Gewone dwergvleermuis en de Rosse vleermuis.
- Het onderzoek vond plaats van augustus 2020 tot en met juni 2021.
- Het gehele plangebied met daarbij alle structuren waren goed toegankelijk en visueel goed te onderzoeken.
- Bij inspectie van het plangebied bij daglicht zijn geen vleermuiskeutels of andere sporen gevonden die duiden op vleermuisverblijfplaatsen.
- Vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet aangetroffen.
- Er zijn geen essentiële vliegroutes aanwezig in het plangebied.
- Bestaande lijnvormige groenstructuren waarlangs migratie- of foerageerroutes van vleermuizen zouden kunnen liggen worden niet aangetast door de voorgenomen plannen.
- Foeragerende vleermuizen in de omgeving van het plangebied kunnen zeker wel voorkomen.
- De balts van de gewone dwergvleermuis of andere soorten is in september in en nabij het plangebied niet gehoord.
- Paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis of andere soorten zijn niet gevonden.
- Het zogenaamde najaars zwermgedrag is niet waargenomen
- De geplande ontwikkeling heeft door gebrek aan geschikte verblijfslocaties of het ontbreken van een gebruiksfunctie (foerageergebied of vliegroute) geen negatieve effecten op lokale populaties vleermuizen.
- Er zijn huismussen zijn waargenomen op de planlocatie.
- Er zijn geen waarnemingen gedaan van nesten of nest indicierend gedrag van huismussen bij de te slopen stallen of verder mogelijkheden in het plangebied.
- De waargenomen huismussen maken deel uit van een aan de overzijde van de weg voorkomende populatie.
- De te slopen varkensstallen zijn gecontroleerd op het voorkomen van nesten van huismussen en ook van algemeen voorkomende broedvogels. Hiervan zijn geen waarnemingen gedaan.

### 5.2 Toetsing Wet natuurbescherming/staat van instandhouding

#### VLEERMUIZEN

De gewone dwergvleermuis is in Nederland de meest algemene soort. Hij kan vrijwel overal in Nederland aangetroffen worden.

Ook komt de gewone dwergvleermuis algemeen voor in de omgeving van het plangebied en elders in de gemeente Landerd of de provincie Noord-Brabant.

De voorgenomen ontwikkelingen zullen invloed hebben op de in het plangebied voorkomende vleermuizen. Er worden echter geen verblijfplaatsen aangetast. Ook worden geen essentiële vliegroutes of essentieel foerageergebied aangetast. Daarmee kan gesteld worden dat de duurzame instandhouding van de aangetroffen vleermuissoorten niet in gevaar komt. Een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor het uitvoeren van de plannen is daarmee niet nodig.

Er zijn geen zomer-, kraam-, paar-, of winterverblijfplaatsen aangetroffen in het plangebied. Zodoende worden er met de sloop geen verbodsartikelen overtreden van de Wet natuurbescherming en is een ontheffingsverzoek bij bevoegd gezag niet noodzakelijk.

Daarnaast kan de nieuwbouw natuurinclusief ontworpen en uitgevoerd worden. Dit houdt in dat er definitieve verblijfplaatsen en een geschikte leefomgeving voor gebouw bewonende soorten zoals vleermuizen en huismussen worden gerealiseerd in en om de nieuwbouw.

## HUISMUSSEN

Er zijn geen nestplaatsen aangetroffen in de te slopen varkensstallen. Het plangebied wordt door de huismus gebruikt als foerageer-, schuil- en rustgebied.

De huismus is een algemene soort in Nederland en komt ook in de regio Hilvarenbeek algemeen voor. Daarom is het heel aannemelijk dat mussen in het plangebied deel uit maken van een flinke huismussenpopulatie in de omgeving gezien de zeer geschikte groene omgeving in en rond de bedrijven ten zuiden van het plangebied.

Door het plaatsen van permanente voorzieningen voor huismuslocaties aan de nieuw te bouwen loods worden nieuwe potentiële permanente verblijfplaatsen gecreëerd.

Na de sloop wordt de planlocatie landschappelijk ingericht waarna de functionele leefomgeving met schuilmogelijkheden en foerageergebied voor huismussen sterk verbeterd wordt in vergelijking met de huidige intensieve varkenshouderij situatie.

Door de geplande werkzaamheden is er weliswaar sprake van een tijdelijke beperkte verstoring van foerageergebied voor de huismus en dekking rond de huidige verblijfplaatsen, maar dit heeft geen wezenlijk effect op de functionaliteit van de leefomgeving als geheel omdat er voldoende alternatieven in de directe omgeving overblijven.

De gunstige staat van instandhouding is voor de huismus binnen het project gegarandeerd.

De verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming worden zodoende niet overtreden.

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming bepalend. Soortenbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Er wordt onderscheid gemaakt tussen internationaal beschermde soorten en nationaal beschermde soorten. Van de nationaal beschermde soorten kan de beschermde status per provincie verschillen. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen aan (algemeen voorkomende) soorten.

Het beschermingsregime is verschillend voor zowel de internationaal beschermde soorten (vogel- en habitatrichtlijn soorten) als de nationaal beschermde soorten.

Tevens kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht, zowel voor soorten als hun (beschermde) leefgebied.

### 5.3 Aanbevelingen

- Omdat niet kan worden uitgesloten dat de locatie in gebruik is als foerageergebied voor vleermuizen wordt geadviseerd om de werkzaamheden bij daglicht uit te voeren.
- Vleermuizen kunnen zelf geen verblijfplaatsen maken en zijn dus afhankelijk van bestaande verblijfplaatsen. Er zijn onderhoudsvrije vleermuiskasten in de handel die kunnen worden ingemetseld of die eenvoudig te bevestigen zijn aan muren. Deze positieve maatregelen zijn veelal eenvoudig en met geringe meerkosten in of bij nieuwbouw toe te passen.
- Bij de landschappelijke inpassing met groenstructuren worden bij voorkeur inheems (streekeigen) groen aangeplant. Groei en bloei van deze planten en de momenten waarop rupsen, bijen of vogels sterk van hun blad, nectar en stuifmeel afhankelijk zijn, zijn op elkaar afgestemd. Een belangrijk verschil met uitheemse soorten die vaak eerder en te vroeg uitlopen/bloeien. De voorkeur gaat uit naar en bes- en nootdragende struiken zoals sporkehout (vuilboom), Gelderse roos, wilde kardinaalsmuts, lijsterbes, hondsroos, sleedoorn of hazelaar. Deze ten gunste van foerageerfuncties voor vogels, maar ook kleine knaagdieren, insecten en insecteneters zoals vleermuizen zullen hiervan profiteren. Huismussen zullen schuilgelegenheid vinden in stekelige struiken zoals bijv. (groenblijvende) hultst of meidoorn. Lindebomen trekken tijdens hun relatief lange bloeitijd grote aantallen insecten aan, en dus ook eerdergenoemde insecteneters.
- Om de habitat voor de aanwezige huismussen te verbeteren is het aan te bevelen om het plangebied huismusvriendelijker te maken door het plaatsen van enkele permanente voorzieningen in de nieuw te bouwen loods. Vogelbescherming Nederland heeft een checklist ontwikkeld, waarmee iedere bouwonderneming zijn projecten en de directe omgeving natuurvriendelijker kan maken. Zie [www.bouwnatuurinclusief.nl](http://www.bouwnatuurinclusief.nl) en [www.checklistgroenbouwen.nl](http://www.checklistgroenbouwen.nl)

- De zorgplicht is altijd van toepassing, op basis waarvan door iedereen voldoende zorg in acht moet worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld door buiten kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaapseizoen) te starten met werkzaamheden en het gefaseerd werken om dieren de kans te geven om te vluchten. Verder kunnen vogels broeden in de omgeving van het plangebied. Werkzaamheden die een verstorend effect op broedende vogels veroorzaken dienen daarom plaats te vinden buiten het broedseizoen (broedseizoen loopt van globaal half maart tot half juli).
- Bij onvoorziene omstandigheden dient direct contact opgenomen te worden met een ter zake deskundige.



## LIJST VAN BRONNEN

Quick scan flora en fauna 2020-BE-0767 d.d. 15 augustus 2020

Limpens et al., 1997; Dietz et al., 2011

[www.wetnatuurbescherming.nl](http://www.wetnatuurbescherming.nl)

[www.NDFF.nl](http://www.NDFF.nl)

[www.checklistgroenbouwen.nl](http://www.checklistgroenbouwen.nl)

[www.bouwnatuurinclusief.nl](http://www.bouwnatuurinclusief.nl)

[www.rijksoverheid.nl](http://www.rijksoverheid.nl)

[www.brabant.nl](http://www.brabant.nl)

[www.natuurmonumenten.nl](http://www.natuurmonumenten.nl)

[www.verspreidingsatlas.nl](http://www.verspreidingsatlas.nl)

[www.vivarapro.nl](http://www.vivarapro.nl)

[www.ivn.nl](http://www.ivn.nl)

[www.natura2000.nl](http://www.natura2000.nl)

[www.hilvarenbeek.nl](http://www.hilvarenbeek.nl)

netwerk groene bureaus

checklist vleermuisprotocol

- Als bijlage 1 is toegevoegd de BIJ12-2017-009-Kennisdocument-Huismus-1.0



# 5

## Bijlage

### Extra aandachtspunten

- Voor algemeen voorkomende broedvogels (waarvan het nest gedurende broedperiode beschermd is) dienen mitigerende maatregelen getroffen te worden:  
Voer de snoeiwerkzaamheden buiten het broedseizoen uit. Het broedseizoen loopt ongeveer van 15 maart tot 15 juli, maar kan afhankelijk van het weer en andere factoren verschuiven.  
Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken, dienen geschikte broedlocaties voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt te worden gemaakt en gehouden te worden totdat de werkzaamheden zijn afgerond.  
Indien werkzaamheden starten binnen het broedseizoen, dient door een deskundig ecooloog onderzocht te worden of broedende vogels ter plaatse aanwezig zijn.
- Door de voorgenomen werkzaamheden bestaat de kans dat holen van algemene soorten als konijn, egel en diverse muizensoorten worden vergraven. De volgende maatregelen zijn nodig om rekening te houden met deze soorten:  
Indien er verstoring plaatsvindt, dient er een passende vluchtroute beschikbaar te zijn. Dit geldt in het bijzonder voor vogels en grondgebonden zoogdieren (zoals muizen, egels), maar ook voor vogels, om verkeersslachtoffers te voorkomen. Werk vanaf één zijde en bij voorkeur van een drukke naar een rustige locatie toe, zoals een open veld of ruigte. Werk ook op een aangepast tempo, zodat dieren kunnen vluchten.  
Kunstmatige verlichting werkt versturend op zoogdieren en andere fauna. Werk daarom niet tussen zonsondergang en zonsopkomst.  
Voorkom of beperk daarnaast de toepassing van kunstlicht en de verstrooiing van licht buiten de projectlocatie. Voorkom ook het direct schijnen op wateroppervlakken of groenelementen, zoals bosschages en ruigtes (met name voor vleermuizen).
- Gelet op de algemene zorgplicht dienen voorafgaand aan de werkzaamheden alle maatregelen te worden getroffen om nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk te voorkomen, beperken of ongedaan te maken. Dit geldt altijd en voor alle planten- en diersoorten.  
Ook voor mogelijke aanwezigheid van egel en vestiging van de rugstreeppad dient de zorgplicht in acht te worden genomen. Voorkom opslag van materialen waaronder dieren kunnen gaan verblijven. Het ontstaan van poeltjes en plassen op het terrein dient gedurende het zomerhalfjaar (vanaf april) te worden voorkomen. Als deze soorten worden waargenomen, dienen zij zichzelf in veiligheid te kunnen brengen.

Indien een soort die niet in de quickscan wordt genoemd in het terrein wordt geconstateerd bij aanvang van de werkzaamheden, dient hier passend op te worden gereageerd. Het is hierbij nodig om contact op te nemen met een ter zake kundige en een maatregel toe te passen, zodat de wet niet wordt overtreden.

# 6

## Bijlage

### Expertise Anton van Zeeland

Dit rapport is uitgevoerd door Anton van Zeeland (1967) afgestudeerd aan de hogere agrarische school in Dronten (1990). Is vanuit eigen belangstelling al zijn hele leven met natuur bezig in het algemeen en aangesloten bij diverse Natuurverenigingen zoals Sovon, Vogelbescherming, vlinderstichting, natuurmonumenten, IVN etc..

Is gediplomeerd IVN-gids, voert regelmatig vogeltellingen voor de Sovon uit. Daarnaast ook diverse opleidingen gevolgd over vleermuizen bij de zoogdieren vereniging. Verder is ie ook al 12 jaar imker waardoor je ook zeer veel inzichten krijgt in natuur in het algemeen.

Naast het maken van QuickScans en aanvullende onderzoeken, dat ik vrijwel uitsluitend doe voor agrarische bedrijven, bestaan mijn werkzaamheden ook uit het aanvragen van bouw- en milieuvergunningen voor Agrarische bedrijven alsmede ook het maken van beplantingsplannen. Dit sterkt mij in het beoordelen van de ecologie op een Agrarisch bedrijf.

Door de ruim 18 jaar ervaring in het maken van ecologische onderzoeken, waarbij ik vorig jaar alleen al 120 locaties bezocht heb in heel Nederland. Doordat ik inmiddels al honderden ecologische onderzoeken heb gemaakt voor agrarische bedrijven, kan ik wel stellen dat ik hierin gespecialiseerd ben. Ik kan daarom heel erg goed beoordelen wat men op een agrarisch bedrijf juist wel kan verwachten en wat juist niet. De collegiale en finale check van de QuickScan wordt altijd door mij verzorgd.

Ik verzorg altijd het bedrijfsbezoek, terwijl mijn collega Lonne van Sleeuwen (1993) verantwoordelijk is voor de lay-out en het opstellen van het rapport met de door mij waargenomen informatie tijdens het veldbezoek. Lonne heeft de opleiding HBO-Rechten afgerond, is sinds maart 2018 werkzaam bij Agrifirm en heeft al sinds jongs af aan affiniteit met de natuur. Vanaf 2019 is Lonne betrokken bij het opstellen van de QuickScans.

# NADER ONDERZOEK VLEERMUIZEN EN HUISMUSSEN

Aanvullend onderzoek in het kader van  
de Wet natuurbescherming



**LOCATIE:** ROOVERTSEDIJK 2A HILVARENBEEK

**RAPPORTNUMMER:** 2021-BE-0780

**In opdracht van:**

Roover BV  
Roovertsedijk 2a  
5081 BW Hilvarenbeek



**Brabant Eco**  
**Ecologische dienstverlening**

## Colofon

**Rapportage**  
Brabant Eco

**Rapportnummer**  
2021-BE-0780

**Opdrachtgever**  
Roover BV

**Contactpersoon**  
De heer H. Abrahams

**Locatie**  
Rooverdijk 2a Hilvarenbeek

**Opleverdatum**  
11 juni 2021

### **Uitvoerder**



**Brabant Eco**  
**Ecologische dienstverlening**  
**De Lange Kant 27**  
**5061PX Oisterwijk**  
**06-24218274**

Overname, verveelvoudiging of openbaarmaking van dit rapport is niet toegestaan zonder vermelding van bron.

Dit rapport is met de grootste zorg samengesteld. Desondanks aanvaardt Brabant Eco geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek door toepassing van adviezen.

## SAMENVATTING

Opdrachtgever heeft het bedrijf aan de Rooversdijk 2a te Hilvarenbeek bij de Rijksdienst voor ondernemend Nederland (RVO) aangemeld voor de warme saneringsregeling varkenshouderij 2020. Daardoor zullen de aanwezige varkensstallen worden gesloopt en zal het huidige bestemmingsplan worden omgezet van intensief agrarisch naar een woonbestemming.

Om inzicht te krijgen in de mogelijke knelpunten in het kader van de natuurwetgeving en -beleid en de mogelijke effecten op beschermde flora en fauna en op beschermde natuurgebieden als gevolg van het project is er voorafgaand aan dit onderzoek een quickscan flora en fauna uitgevoerd. (rapportnummer 2020-BE-0767 d.d. 15 augustus 2020).

Op basis van voornoemde quickscan naar natuurwaarden is er geadviseerd om aanvullend onderzoek uit te laten voeren naar het potentieel voorkomen van huismus- en vleermuisverblijfplaatsen en de functie van het plangebied voor deze diersoorten.

Deze rapportage is een verslaglegging van het gedane onderzoek met te verwachten effecten en kan als addendum van de quickscan worden gebruikt.

Het doel van het aanvullend vleermuisonderzoek is te onderzoeken of het plangebied deel uitmaakt van het functionele leefgebied van huismussen en/of vleermuizen en zo ja, voor welke soorten (vleermuizen) en met welke functie.

Uitgevoerd onderzoek van augustus 202 tot en met juni 2021 leidt tot de conclusie dat er waarneming is gedaan van twee vleermuissoorten, namelijk de Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de Rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*).

Van de genoemde soorten is de Rosse vleermuis overvliegend en de gewone dwergvleermuis minimaal foeragerend waargenomen.

Er zijn geen nest- of rustplaatsen van huismussen waargenomen in de te slopen stallen.

Op basis van uitgevoerd veldonderzoek zullen de voorgenomen ontwikkelingen door gebrek aan verblijfslocatie en het ontbreken van een gebruiksfunctie geen invloed hebben op de aldaar voorkomende huismussen en/of vleermuizen. Er zijn geen effecten te verwachten die van negatieve invloed zijn op de duurzame staat van instandhouding van de waargenomen soorten en hun functioneel leefgebied.

De Wet natuurbescherming wordt niet overtreden door de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling.

Een ontheffingsaanvraag in het kader van de Wet natuurbescherming voor het uitvoeren van de plannen is dan ook niet nodig.

Brabant Eco  
Frenk van de Wal  
Juni 2021



## Inhoudsopgave

|                                                              |    |
|--------------------------------------------------------------|----|
| 1. INLEIDING EN ONDERZOEK.....                               | 4  |
| 1.1 Aanleiding                                               |    |
| 1.2 Doelstelling                                             |    |
| 1.3 Centrale vraagstelling                                   |    |
| 1.4 Criteria                                                 |    |
| 1.5 Geldigheid onderzoek                                     |    |
| 2. WETTELIJK KADER.....                                      | 6  |
| 3. PLANGEBIEDSBESCHRIJVING.....                              | 7  |
| 3.1 Situering plangebied                                     |    |
| 4. ONDERZOEK .....                                           | 9  |
| 4.1 Onderzoeksmethode                                        |    |
| 4.1.1 vleermuizen                                            |    |
| 4.1.2 huismus                                                |    |
| 4.2 Volledigheid van de inventarisatie                       |    |
| 4.3 Inventarisatie vleermuizen                               |    |
| 4.4 Gebiedsfunctie                                           |    |
| 4.5 Inventarisatie huismussen                                |    |
| 4.6 Overige soorten                                          |    |
| 5. RESULTATEN EN AANBEVELINGEN.....                          | 17 |
| 5.1 Resultaten                                               |    |
| 5.2 Toetsing Wet natuurbescherming/ staat van instandhouding |    |
| 5.3 Aanbevelingen                                            |    |
| 6. LIJST VAN BRONNEN.....                                    | 19 |
| 7. BIJLAGEN.....                                             | 20 |



## 1. INLEIDING EN ONDERZOEK

### 1.1 Aanleiding

Volgens opdrachtgever is het bedrijf aan de Roovertsedijk 2a te Hilvarenbeek aangemeld bij de Rijksdienst voor ondernemend Nederland (RVO) voor de warme saneringsregeling varkenshouderij 2020. Daardoor zal het varkensbedrijf volledig worden gesaneerd. De bestaande bedrijfsgebouwen, bestaande uit drie varkensstallen met bijbehorende tussenbouw en luchtwassers worden gesloopt. De op het perceel gevestigde intensieve varkenshouderij zal volledig verdwijnen. De op het perceel staande bedrijfswoning met bijbouw zal blijven staan. De beoogde ontwikkeling betreft de omzetting van het geldende bestemmingsplan met intensieve agrarische bestemming naar een bedrijfsbestemming.

Bij deze werkzaamheden is opdrachtgever gebonden aan de Wet natuurbescherming.

In dit kader is medio juni een quickscan flora en fauna uitgevoerd door Brabant Eco met rapportnummer 2020-BE-0767 d.d. 15 augustus 2020.

In deze quickscan is aangegeven dat:

*"Het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen en nestlocaties voor huismussen kan niet worden uitgesloten. Waardoor de effecten met voorgenomen werkzaamheden mogelijk van negatieve invloed zijn op de gunstige staat van instandhouding van de genoemde soorten en hun functioneel leefgebied. Derhalve vindt mogelijk overtreding plaats van art. 3.1 lid 2, 4 en 5 van de Wet natuurbescherming. Daarom wordt er een nader onderzoek aanbevolen naar beide genoemde diersoorten conform de bijbehorende protocollen."*

Vleermuizen en huismussen inclusief hun vaste rust- en verblijfplaatsen of nestplaatsen zijn strikt beschermd op grond van de Wet natuurbescherming. De geplande ontwikkelingen hebben mogelijk negatieve effecten op genoemde beschermde soorten. Naar aanleiding van de conclusies uit de quickscan werd geadviseerd om nader onderzoek uit te voeren naar de aan- of afwezigheid van vleermuizen en huismussen.

In opdracht van Rovert BV heeft Brabant Eco een onderzoek naar vleermuizen en huismussen gestart.

De bevindingen van dit vervolgonderzoek zijn beschreven in deze rapportage en kan als addendum aan genoemde quickscan worden toegevoegd.

### 1.2 Doelstelling

Het doel van het aanvullend nader onderzoek is te onderzoeken of het plangebied deel uitmaakt van het functionele leefgebied van vleermuizen of huismussen en zo ja, voor welke soorten vleermuizen en met welke functie. Eveneens wordt naar aanleiding van de onderzoeksresultaten een effectbeoordeling gedaan om te toetsen of de Wet natuurbescherming wordt overtreden door de voorgenomen ruimtelijke ingreep.

### 1.3 Centrale vraagstelling

Vragen die centraal staan binnen dit nader onderzoek:

- Welke vleermuissoorten maken functioneel gebruik van het plangebied en welke functies worden hierbij onderscheiden?
- Maken huismussen gebruik van het plangebied als nestplaats of als foerageergebied?
- Heeft de ruimtelijke ingreep een negatief effect op aanwezige vleermuizen of huismussen?
- Is het naar aanleiding van de ruimtelijke ingreep noodzakelijk een ontheffing aan te vragen in het kader van de Wet natuurbescherming?

## 1.4 Criteria

Op dit natuuronderzoek zijn de volgende criteria van toepassing:

- Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming, waarbij onderzoek is uitgevoerd naar de aanwezigheid van vleermuizen en huismussen en het functioneel gebruik van het plangebied.
- Het onderzoek is uitgevoerd door deskundige ecologen volgens de definitie van de Rijksdienst voor ondernemend Nederland (ecologisch deskundige/RVO.nl).
- Het onderzoek is uitgevoerd door een onafhankelijk adviesbureau. Brabant Eco en Frenk van de Wal verklaren hierbij geen enkel belang te hebben in de uitkomst van dit onderzoek.
- De resultaten zijn zo objectief en betrouwbaar mogelijk verkregen.
- De uitkomsten en vervolgstappen van het natuuronderzoek zijn te begrijpen voor de opdrachtgever.
- Het onderzoek voldoet aan de interne proces- en kwaliteitseisen van Brabant Eco.
- Het onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol 2017 van Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur en de Zoogdiervereniging. Dit protocol is per 1 januari vervangen door het Vleermuisprotocol 2021. Zodoende zijn de bezoeken in 2021 uitgevoerd conform het laatstgenoemde protocol. De protocollen bevatten de meest recente wetenschappelijke inzichten, waarbij per soort is voorgeschreven onder welke veldcondities, in welke periodes, met welke frequentie en voor welke duur onderzoek uitgevoerd dient te worden.
- Bij het hanteren van het vleermuisprotocol, wordt in juridische zin voldaan aan de wensen die het bevoegd gezag stelt. Tevens wordt voldaan aan de inspanningsverplichting om tot een gedegen onderzoek te komen.
- Bij het veldonderzoek naar vleermuizen is door Brabant Eco gebruik gemaakt van een batdetector, de Batlogger M, voor het maken van geluidsopnames in het veld. Voor de analyse van de geluidsopnamen is gebruik gemaakt van het programma Batexplorer.
- Het onderzoek naar huismussen is uitgevoerd conform het Kennisdocument Huismus, Passer domesticus Versie 1.0, juli

## 1.5 Geldigheid onderzoek

Houdbaarheid van verspreidingsgegevens zijn aan een maximale periode gebonden.

Voor de verspreidingsgegevens van licht beschermde soorten, of het juist ontbreken hiervan, wordt veelal een bruikbaarheidsperiode van circa 5-6 jaar gehanteerd, afhankelijk van de beschermingsgraad en situatie ter plaatse.

Voor zwaar beschermde soorten als vleermuizen geldt een bruikbaarheidsperiode van circa 2-3 jaar. Na deze periode zijn de gegevens verouderd en dient beoordeeld te worden of de gegevens voldoende up-to-date zijn om te gebruiken bij ruimtelijke ingrepen.

Bovengenoemde geldigheidstermijnen zijn in de Wet natuurbescherming niet dwingend voorgeschreven en kunnen afwijken indien de omstandigheden ter plaatse dat verlangen. Voor dit alles geldt wel dat de planlocatie niet significant veranderd waardoor nieuwe leefsituaties kunnen zijn ontstaan. Dit is hier echter, voorafgaande aan de voorgenomen sloop, niet het geval.



## 2. WETTELIJK KADER

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming.

### **Gebiedsbescherming**

Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Wet natuurbescherming (hoofdstuk 2) en het Natuurnetwerk Nederland.

### **Soortenbescherming**

Het nader onderzoek naar vleermuizen en huismussen voor het project is uitgevoerd in het kader van hoofdstuk 3 (soortenbescherming) van de Wet natuurbescherming.

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming bepalend. Soortenbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Er wordt onderscheid gemaakt tussen internationaal beschermde soorten en nationaal beschermde soorten. Van de nationaal beschermde soorten kan de beschermde status per provincie verschillen. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen aan (algemeen voorkomende) soorten.

Het beschermingsregime is verschillend voor zowel de internationaal beschermde soorten (vogel- en habitatrichtlijn soorten) als de nationaal beschermde soorten.

### **Zorgplicht**

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet wettelijk beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor het in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun leefomgeving. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren, niet mogen worden uitgevoerd.



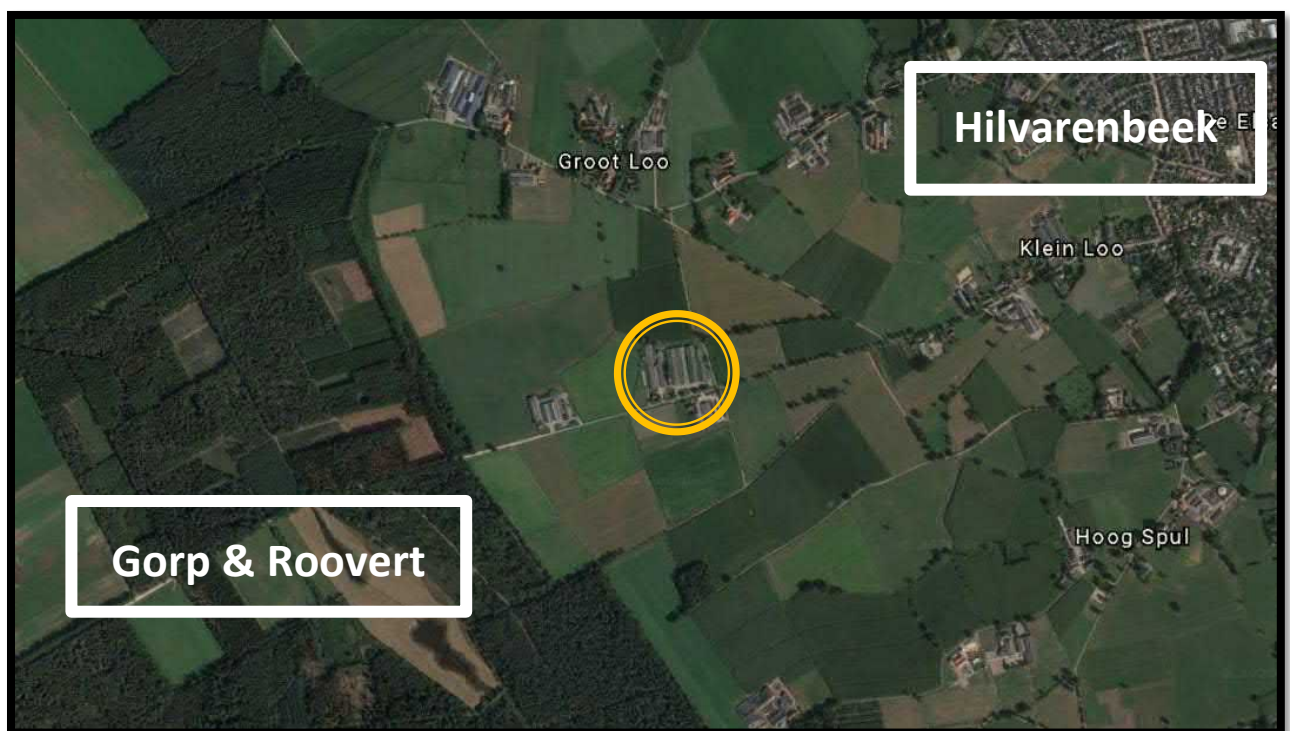
### 3. PLANGEBIEDSBESCHRIJVING

#### 3.1 Situering plangebied

De planlocatie is gelegen aan de Rooversdijk 2a te Hilvarenbeek.

De directe omgeving van het plangebied bestaat uit agrarische percelen, melkveehouderijen met bouw- en weilanden, burgerwoningen en landgoed Gorp en Rovert.

In onderstaande afbeelding is de ligging van het plangebied (oranje cirkel) in de regio aangegeven.

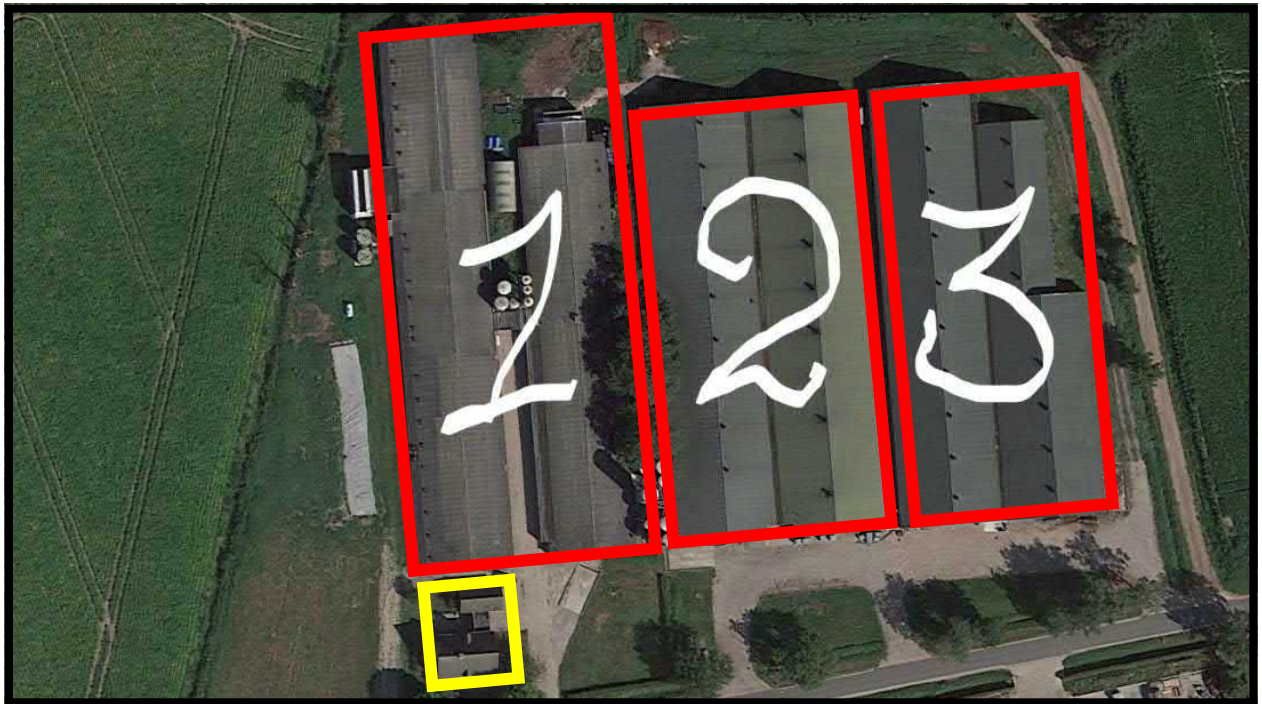


*ligging van planlocatie in de regio. Bron: google earth*

Het totale plangebied heeft een oppervlakte van ongeveer 2,5 hectare, is gedeeltelijk bebouwd met drie varkensstallen en een bedrijfswoning met garage.

In totaal is ongeveer 12.500 m<sup>2</sup> bebouwd als varkensstal. Het erf naar, rond en tussen de gebouwen is verhard met betonklinkers en ongeveer 3.000 m<sup>2</sup>.





te slopen stallen in rood omkaderd en genummerd en te behouden woonhuis met garage in geel.

### 3.2 Impressie plangebied



voorzijde stallen vanaf oost



voorzijde stallen vanaf west



westelijke zijgevel



achteraanzicht bedrijf



## 4. ONDERZOEK

### 4.1 Onderzoeksmethode

#### 4.1.1 Vleermuizen

Voor het in kaart brengen van vleermuizen is zowel visueel als auditief geïnventariseerd. Het onderzoek is uitgevoerd door te zoeken naar jagende, trekkende, en zwermende vleermuizen. En door te zoeken naar paarterritoria en verblijfplaatsen.

De echolocatie die vleermuizen uitzenden is voor ons hoorbaar gemaakt door gebruik te maken van de Batlogger M van Elekon. Ultrasonische geluiden (range 10-150 kHz) worden door deze geavanceerde detector/recorder opgenomen. De Batlogger M registreert ook de GPS coördinaten (via een geïntegreerde GPS-ontvanger) en omgevingstemperatuur op het moment van opname.

Wanneer op basis van frequentie, klank en ritme niet met 100% zekerheid de soort bepaald kon worden is er een opname gemaakt op een SDHC-kaart. Met de BatExplorer Software voor Windows werden opnames eventueel ook later geanalyseerd. De opnames werden in tijd en dus in het hoorbare bereik beluisterd. De software detecteert automatisch vleermuisgeluiden en geeft deze weer waarbij de BatExplorer ondersteunende identificatie van soorten aangeeft.

Door de dieren ook zoveel mogelijk visueel waar te nemen is de determinatie geverifieerd en is het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld. Dit onderzoek is specifiek gericht op het in kaart brengen van verblijfplaatsen, soortsaanblijfsel en gebiedsgebruik.

De voorzomerbezoeken zijn uitgevoerd voor het in kaart brengen van kraam- en zomerverblijven en de vlieg- en foerageerroutes. Tijdens de nazomerronden lag de nadruk op het in kaart brengen van balts- en paarlocaties en indicaties voor winterverblijven.

Het weer is van invloed op de activiteiten van vleermuizen en daardoor op de doelmatigheid van het inventariseren. Harde wind (meer dan 3 Beaufort), langdurige regenval, dichte mist en temperaturen onder 7 tot 12 graden Celsius zijn (afhankelijk van de soort) belemmerende factoren.

Vleermuisonderzoek is behoorlijk complex, doordat de soortgroep gedurende het jaar verschillende verblijfplaatsen kent, met elk hun eigen functie. Een verblijfplaats kan gemakkelijk over het hoofd worden gezien. Daarom wordt het onderzoek uitgevoerd volgens het landelijk vastgesteld protocol voor vleermuisonderzoek: Vleermuisprotocol 2017, zoals opgesteld door het Netwerk Groene Bureau, Gegevensautoriteit Natuur en de Zoogdierverseniging. Het bezoek in mei 2021 is uitgevoerd conform het vleermuisprotocol 2021.

Deze protocollen zijn een door de Gegevensautoriteit Natuur (GaN) en het Netwerk Groene Bureau goedgekeurde methodiek. De protocollen hebben tot doel het belang van de functies van gebieden voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen voor de Wet natuurbescherming. Het is een hulpmiddel voor deskundige vleermuisonderzoekers en de beoordelaars van vleermuisonderzoek om te bepalen wat een juridisch redelijke onderzoeksinspanning is voor een specifieke locatie. De protocollen zijn opgesteld om het onderzoek voor de Wet natuurbescherming optimaal te laten verlopen. Wanneer de protocollen in essentie zijn gevolgd, bestaat grote mate van juridische zekerheid dat voldaan is aan een wettelijke en maatschappelijk verantwoorde inspanning om na te gaan of soorten en functies van gebieden in het geding zijn.

Onderzoeken die volgens deze protocollen uitgevoerd worden, kunnen in principe volstaan bij ontheffingsaanvragen en juridische procedures.

In verband met de grootte van de planlocatie zijn alle veldbezoeken uitgevoerd door twee ecologen.

#### 4.1.2 huismussen

De huismus, met als Latijnse naam *Passer domesticus*, is een zogenaamde half-holenbroeder (vogels die wel beschut willen zitten, maar daarnaast ook uitzicht willen hebben).

De nesten komen voor in holtes onder dakpannen of gaten en nissen in gebouwen, bomen en aardwallen. Als dergelijke holtes niet aanwezig zijn nestelt de huismus op beschutte plekken onder afdakjes, in dichte gevelbegroeiing, heggen en struiken.

Dergelijke ‘natuurlijke’ nesten zijn nog altijd tamelijk voldoende aanwezig, echter door het sterk verminderde gebruik van dakpannen en het ontbreken van gaten en nissen in gebouwen is het aantal broedterritoria in steden en dorpen de laatste jaren sterk achteruitgegaan. Om deze reden wordt steeds meer gebruik gemaakt van vogelvides, speciale dakpannen, houten nestkasten of mussenpotten die worden bevestigd aan woningen, gebouwen, stallen of schuren.

Met de sloop van de varkensstallen zouden eventuele nesten worden verwijderd. Hierdoor gaan er dus vaste rust- en verblijfplaatsen van huismussen verloren en worden mogelijk verbodsbepalingen uit de Wet Natuurbescherming overtreden. Een nader onderzoek naar het voorkomen van rust- en verblijfplaatsen van huismussen conform het Kennisdocument Huismus 1.0 BIJ.12 2017 wordt aanbevolen.

In de Kennisdocumenten van BIJ12 zijn effectief bewezen maatregelen opgenomen die de functionaliteit van nest-, voortplantings- of rustplaatsen waarborgen.

De nestplaats van een huismus is in de regel gebonden aan bebouwing. De huismus broedt in of tegen gebouwen in dorpen en steden, in en bij boerderijen, maneges, kinderboerderijen en andere vormen van bebouwing in het landelijk gebied.

Huismussen zijn uitgesproken standvogels, die zich meestal niet meer dan enkele honderden meters van de broedplaats verwijderen. In het broedseizoen blijven ze dichterbij de broedplaats. Het zijn sociale dieren: broeden, foerageren, baltsen, stofbaden nemen, slapen en uitzwermen na de broedperiode zijn allemaal activiteiten die in groepsverband plaatsvinden.

De nestbouw begint al in maart. Ook buiten de broedperiode wordt aan het nest gebouwd en wordt het nest ook gebruikt als slaapplek.

Plekken waar voedsel gezocht worden, moeten, zeker in gebieden waar predatoren aanwezig zijn, in de directe omgeving van schuil- en vluchtmogelijkheden liggen.

De habitat van een huismus moet bestaan uit een combinatie van plekken voor nestgelegenheid, voedsel (voor volwassen en jongen), dekking (stekelige struiken, groenblijvende struiken en klimplanten, coniferen, klimop), plekken voor stofbaden en drinkwater. Ontbreekt een van de onderdelen of liggen ze te ver van elkaar verwijderd, dan is de habitat niet geschikt.

De huismus is zeer honkvast. Hij blijft het gehele jaar in de buurt van zijn eenmaal gekozen nest. Huismussen gebruiken het nest zelf ook het gehele jaar door.

Voorafgaand aan het broeden slapt vrouwtjes al op het nest. Tijdens strenge koude wordt het nest ook in de winter gebruikt voor overnachting.

De inventarisatie is uitgevoerd conform het Kennisdocument Huismus 1.0 BIJ.12 2017.

Er is in beeld gebracht waar zich de locaties van nesten, rustplaatsen en functioneel leefgebied (zoals foerageergebieden, slaapplekken) van de huismus bevinden.

Bij het inventariseren is gelet op de habitatkenmerken waarvan de huismus afhankelijk is, om zo de meest kansrijke plekken voor aantreffen te bepalen. Er is gebruik gemaakt van de aanwezigheidsprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus (NGB).

Aangenomen kan worden dat er geen broedende huismussen aanwezig zijn als er tijdens twee gerichte veldbezoeken in de periode 1 april tot en met 15 mei of tijdens vier gerichte veldbezoeken in de periode 10 maart tot en met 20 juni geen aanwezigheid kan worden aangetoond.

De inventarisatie moet bij voorkeur onder de volgende omstandigheden plaatsvinden:

- goede omstandigheden (b.v. geen regen, harde wind en/of kou)
- op geluidsluwe momenten (bijvoorbeeld de zondagmorgen in stedelijk gebied)
- Op geschikte momenten op de dag (tussen 1 à 2 uur na zonsopkomst en 1 à 2 uur voor zonsondergang is de meeste activiteit waar te nemen, met een piek in de ochtend)
- met een tussenperiode van minimaal 10 dagen.

Het is van belang dat ook in beeld wordt gebracht waar welke elementen van de functionele leefomgeving zich bevinden. Hiertoe behoren vooral de plekken waar gevoerageerd en geslapen wordt, zoals struiken, hagen, klimop en kruidenrijke vegetaties. Het slapen kan gedurende het jaar op wisselende plekken gebeuren. Ook de plekken waar gedronken of gebaad kan worden of waar een stofbad genomen kan worden, behoren hiertoe.

Het vaststellen van de locaties van de slaapplekken kan gedurende het gehele jaar het beste rond zonsondergang of zonsopgang plaats vinden.



## 4.2 Volledigheid van de inventarisatie

Het onderzoek is volgens de genoemde protocollen uitgevoerd. Een inventarisatie blijft echter uiteraard een steekproef. Het is dan ook mogelijk dat soorten en functies niet waargenomen zijn, terwijl dat ze (op een ander tijdstip) wel aanwezig zijn. Dit is echter acceptabel, de Wet natuurbescherming vraagt een initiatiefnemer om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methode en inspanning is dan ook voldoende invulling gegeven aan de Wet natuurbescherming. Wat betreft het (voor)onderzoek heeft de initiatiefnemer dan ook gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

Alle veldbezoeken zijn uitgevoerd door ecologen Frenk van de Wal en Jennifer Boitinck. Er wordt gewerkt vanuit de expertise van de te onderzoeken soorten opgedaan door ervaring, studie, vrijwilligerswerk en bijscholing onder andere door de opleidingen in natuur, vogels, amfibieën en reptielen en vleermuizen (planologie en analyse van geluiden) en scholing algemeen zoals verdiepte ecologie en gevorderden natuurwetgeving.

Frenk van de Wal en Jennifer Boitinck of Brabant Eco zijn onder andere lid van IVN, Vleermuiswerkgroep Noord-Brabant en KNNV en verrichten vrijwilligerswerk voor de zoogdiervereniging

## 4.3 Inventarisatie vleermuizen

De planlocatie is 5x bezocht (tabel) door telkens twee ecologen van Brabant Eco. Tijdens deze bezoeken zijn de planlocatie en de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid van vleermuizen. Tijdens het onderzoek is gelet op de aanwezigheid van foeragerende, communicerende, bouncende en in/uitvliegende vleermuizen.

| Datum      | Tijd          | functie                                       | Tem-pera-tuur | Wind           | Neerslag | Bewolking |
|------------|---------------|-----------------------------------------------|---------------|----------------|----------|-----------|
| 31-08-2020 | 21h30 - 23h30 | paarverblijf-plaatsen                         | 15 °C         | 2 BF noord     | geen     | helder    |
| 21-09-2020 | 20h45- 22h45  | paarverblijf-plaatsen                         | 16 °C         | 1 BF noord     | geen     | helder    |
| 19-05-2021 | 21h25 - 23h30 | Foerageer- en vliegroutes en verblijfplaatsen | 11 °C         | 1 BF noordwest | geen     | onbewolkt |
| 31-05-2021 | 03h30 - 05h30 | Kraam-en zomer verblijf-plaatsen              | 11 °C         | 1 BF noordoost | geen     | onbewolkt |
| 10-06-2021 | 21h45 – 23h45 | Kraam-en zomer verblijf-plaatsen              | 23 °C         | 2 BF noordwest | geen     | helder    |

### 4.3.3 Bezoek augustus

Het avondbezoek in augustus was met name gericht geweest op het vaststellen van zwermgedrag bij verblijfplaatsen en baltsende mannetjes. Deze avond is er aan de voorzijde van het plangebied bij de Rooversdijk twee keer een foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen. Er zijn geen baltsgeluiden waargenomen in het plangebied. In de omgeving zijn meerdere keren roepen van steenuilen waargenomen.

### 4.3.4 Bezoek september

Het avondbezoek in september was met name gericht geweest op het vaststellen van zwermgedrag bij verblijfplaatsen en baltsende mannetjes.

Bij de straatlantaarn wordt gezien en gehoord gedurende een half uur tussen 21h30 en 22h00 een foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen terwijl iets eerder aan de achterzijde van het plangebied heel

even een gewone dwergvleermuis waargenomen is met de batlogger. Paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen zijn niet gevonden.

#### **4.3.5 Avondbezoek mei**

Het avondbezoek in mei was met name gericht op het vaststellen van foerageergebied, vliegroutes en verblijfplaatsen van vleermuizen in en nabij het plangebied.

Er zijn deze avond vier passerende en even foeragerende gewone dwergvleermuizen (*Pipistrellus pipistrellus*) in en nabij het plangebied waargenomen. Net buiten het plangebied aan de zuidkant op de Rooversdijk werd twee keer een passerende gewone dwergvleermuis waargenomen. Een van deze twee werd daarvoor rond 21h50 even foeragerend waargenomen bij het tegenover gelegen terrein voor de stallen.

Om 22h30 foerageerde er een gewone dwergvleermuis op de achterste hoek van stal 3 twee keer op en neer. Iets later werd er een gewone dwergvleermuis waargenomen tussen de stallen 2 en 3.

Voor het avondbezoek is gezocht naar sporen (vleermuiskeutels, invliegopeningen, afgebeten insectenvleugels en vetsporen) die duiden op de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen. Daarbij zijn ook holten, spleten en scheuren die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen doorzocht. Er zijn geen sporen van vleermuizen in de te slopen stallen gevonden.

#### **4.3.1 Ochtendbezoek mei**

Het ochtendbezoek in mei was gericht op het vaststellen van foerageergebied, vliegroutes en verblijfplaatsen van vleermuizen in en nabij het plangebied.

Naast stal 3 is een overvliegende en voor het woonhuis is een foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen.

Om 5h00 foerageerden er nog twee gewone dwergvleermuizen voor de rundveestal van het tegenover gelegen bedrijf. Er zijn geen invliegers waargenomen.

Na het onderzoek is in en rond de stallen in het gehele plangebied gezocht naar sporen die duiden op de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen of verblijfplaatsen van uilen. Er zijn geen sporen van verblijfplaatsen gevonden.

#### **4.3.2 Bezoek juni**

Het avondbezoek in juni was gericht op het vaststellen van foerageergebied, vliegroutes en verblijfplaatsen in en nabij het plangebied.

Er is deze avond een gewone dwergvleermuis waargenomen. Deze foerageerde voor enkele minuten aan de voorzijde van stal 3. Om 22h05 is zowel met de batlogger als visueel een hoog overvliegende Rosse vleermuis waargenomen. Deze vloog van oost richting west dwars over het plangebied heen nagenoeg evenwijdig aan de Rooversdijk.

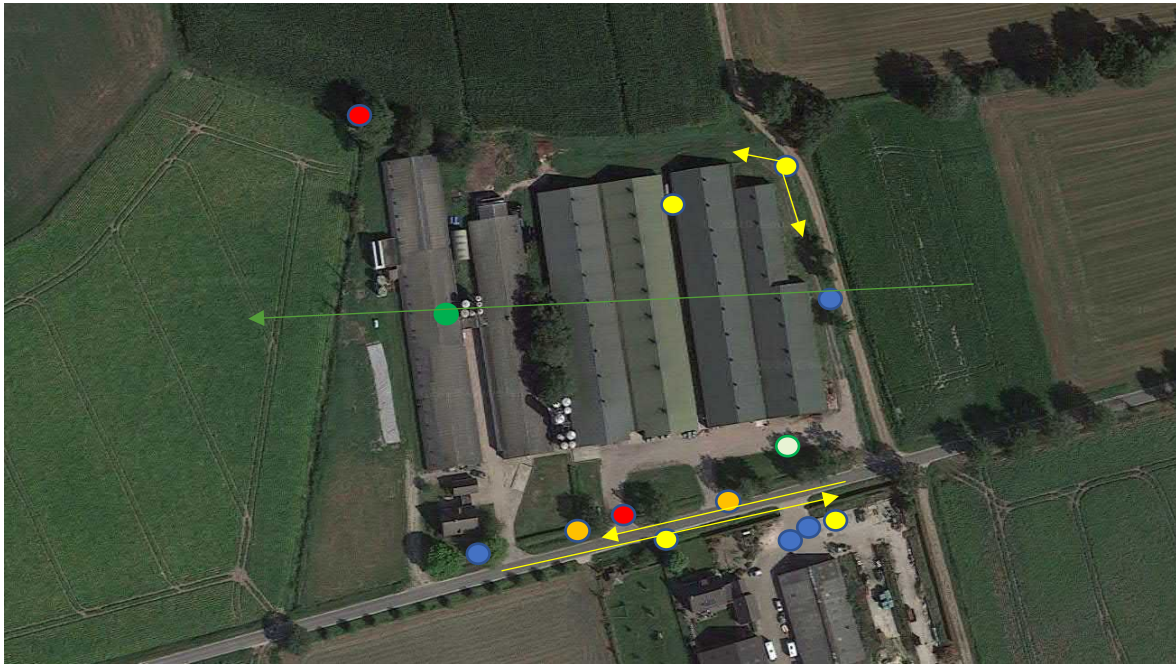
Voor het avondbezoek in juni is gezocht naar sporen (mest, afgebeten vleugels enz.) die duiden op de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen. Er zijn geen sporen van vleermuizen gevonden.

#### **4.3.7 Samenvatting en conclusies**

In de gehele onderzoeksperiode zijn in en nabij het plangebied twee vleermuissoorten waargenomen: de gewone dwergvleermuis, *Pipistrellus pipistrellus* (12x) en de Rosse vleermuis, *Nyctalus noctula* (1x).

De verspreiding van de vleermuizen in en nabij het plangebied is met stippen in de onderstaande figuur aangegeven.





Gewone dwergvleermuis: 31/8 oranje stip; 21/09 rode stip; 19/5 gele stip en pijl; 31/5 blauwe stip 9/6 lichtgroene stip  
Rosse vleermuis: 9/6 groene stip en pijl

Alle volgens de Nationale Databank Flora en Fauna eventueel voorkomende vleermuissoorten kunnen, afhankelijk van de soort, in meer of mindere mate gebouw bewonend zijn. Enkel de gewone dwergvleermuis is tijdens het onderzoek foeragerend op en rond het plangebied aangetroffen.

Daarnaast is op 9 juni in de avond een passerende rosse vleermuis waargenomen.

De gewone dwergvleermuis is een typisch gebouw bewonende soort terwijl de rosse vleermuis een uitgesproken boombewonende soort is. De gewone dwergvleermuis gebruikt ruimten onder daken, in de spouwmuur en achter gevelbekleding als kraam-, zomer-, paar-, en overwinteringslocatie (Limpens et al., 1997; Dietz et al., 2011).

Overige vleermuissoorten zijn niet waargenomen tijdens de veldbezoeken. Afwezigheid van deze soorten nabij het plangebied geeft aan dat het plangebied geen functionele betekenis heeft voor deze soorten.

Tijdens de najaar bezoeken zijn geen lokroepen, bounce gedrag of zwermende en in/uitvliegende vleermuizen waargenomen. De aanwezigheid van paar- en winterverblijfplaatsen zijn derhalve uitgesloten.

## 4.4 Gebiedsfunctie

### 4.4.1 Verblifplaatsen/zwermgedrag

Tijdens de veldbezoeken in de zomermaanden zijn er in het plangebied geen vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen waargenomen. Tijdens de paarperiode (augustus-september) werden er geen baltsende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Ook zwermgedrag is niet waargenomen.

Op basis van de verrichte onderzoeksinspanning kan het voorkomen van verblijfplaatsen in de te slopen stallen in het plangebied voor vleermuizen worden uitgesloten.

### 4.4.2 Foerageergebied

Uit het vleermuisonderzoek blijkt dat het plangebied en de directe omgeving als foerageergebied van geringe betekenis is voor vleermuizen. Op grond van het beperkte aantal foeragerende dieren en de in ruime mate aanwezige alternatieve foerageermogelijkheden in de directe omgeving kan gesteld worden dat het plangebied geen essentieel foerageergebied voor vleermuizen is.

Gezien de geringe betekenis van het plangebied als foerageergebied, is geen sprake van een negatief effect op foeragerende vleermuizen. De gunstige staat van instandhouding van de vleermuizen als soort komt niet in het geding.

#### 4.4.3 Vliegroutes

Er is in het plangebied geen mogelijkheid om als vliegroute voor vleermuizen te gebruiken. Essentiële vliegroutes zijn dan ook niet aanwezig in het plangebied.

Van vaste vliegroutes zou eventueel sprake kunnen zijn naast of over de openbare weg, de Rooversdijk. Hierbij zou gebruik gemaakt kunnen worden van de bestaande bomenrij langs de weg. Aangezien deze bomen in de toekomst blijven staan blijft de eventueel aanwezig zijnde vliegroute ook bruikbaar. Ontheffingsaanvraag is daarom dan ook niet nodig.

#### 4.4.4 Paarterritoria

Tijdens de bezoeken in augustus en september zijn er geen baltsende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Gewone dwergvleermuizen vliegen al roepend rond om vrouwtjes naar hun paarverblijfplaats te lokken. Doordat zij hierbij door hun hele territorium vliegen is het doorgaans lastig om de exacte paarverblijfplaats te lokaliseren. Tijdens de paarrondes in augustus en september werden er geen baltsende dwergvleermuizen waargenomen.

#### 4.4.5 Winterverblijfplaatsen

De gebouwen zijn ongeschikt als massawinterverblijfplaats. De afwezigheid van zwermactiviteiten tijdens de najaarsonderzoeken bevestigt dit.

De aanwezigheid van paarverblijfplaatsen is voor de gewone dwergvleermuis vaak een indicatie dat gebouwen ook geschikt zijn als winterverblijfplaats voor een kleine groep of solitair overwinterende gewone dwergvleermuizen. Afhankelijk van het type bebouwing zijn deze winterverblijfplaatsen alleen geschikt in milde winters of ook tijdens strenge vorst.

Omdat er geen zomer- of paarverblijfplaatsen zijn vastgesteld in het plangebied is het onwaarschijnlijk dat er kleine winterverblijfplaatsen van solitair overwinterende vleermuizen in de bebouwing aanwezig zijn.

### 4.5 Inventarisatie huismussen

#### Onderzoek

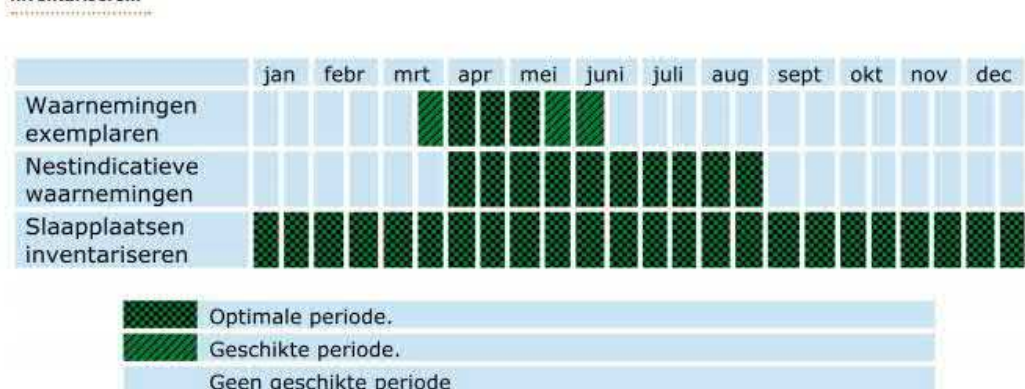
Het onderzoek naar huismussen is uitgevoerd conform het Kennisdocument Huismus-1.0 (bijlage 1).

Onderzoeken die volgens het kennisdocument uitgevoerd worden, kunnen in principe volstaan bij ontheffingsaanvragen en juridische procedures.

Het kennisdocument schrijft voor dat er om de aan- of afwezigheid van broedende huismussen aan te tonen twee veldbezoeken moeten plaatsvinden in de periode van 1 april tot 15 mei, of vier veldbezoeken tussen 10 maart en 20 juni. De inventarisatie moet bij voorkeur onder de volgende omstandigheden plaatsvinden:

- Goede omstandigheden (geen regen, harde wind of kou).
- Op geluidsluwe momenten.
- Op geschikte momenten op de dag (tussen 1 a 2 uur na zonsopkomst en 1 a 2 uur voor zonsondergang is de meeste activiteit waar te nemen, met een piek in de ochtend).
- Met een tussenperiode van minimaal 10 dagen.

**Figuur 11: Op hoofdlijnen weergegeven de geschiktheid van perioden van inventariseren voor verschillende wijzen van inventariseren.**



*geschikte periode van inventariseren huismussen; Bron Kennisdocument huismus*

Aangenomen mag worden dat er geen broedende huismussen aanwezig zijn als er tijdens twee of vier gerichte veldbezoeken in genoemde periodes geen aanwezigheid kan worden aangetoond.

Het exacte moment van aanvang van broeden van de huismus is afhankelijk van onder andere de weersomstandigheden en kan in de eerste helft van maart en nog tot en met augustus plaatsvinden. Het is van belang dat ook in beeld wordt gebracht waar welke elementen van de functionele leefomgeving zich bevinden. Hiertoe behoren vooral de plekken waar gevoerd en geslapen wordt, zoals struiken, hagen, klimop en kruidenrijke vegetaties. Het slapen kan gedurende het jaar op wisselende plekken gebeuren. Ook de plekken waar gedronken of gebaad kan worden of waar een stofbad genomen kan worden, behoren hiertoe. Het vaststellen van de locaties van de slaapplekken kan gedurende het gehele jaar het beste rond zonsopgang of zonsopgang plaats vinden.

Het plangebied is twee maal bezocht door ecooloog Frenk van de Wal van Brabant Eco. Deze veldbezoeken zijn uitgevoerd op 9 en 28 april 2021. Tijdens deze bezoeken is de planlocatie onderzocht op de aanwezigheid van huismussen. Tevens is de omgeving geïnspecteerd om te zien of er in de omgeving huismussen aanwezig waren. Tijdens de onderzoeken is met name gelet op mogelijk nest indicierend gedrag van huismussen, zoals zingende mannetjes, bezoeken aan potentiële nestplaatsen, transport van nestmateriaal en transport van voedsel voor jongen. Verder is gekeken naar de aanwezigheid van geschikt habitat voor de huismus binnen en rond het plangebied, zoals wintergroene struiken, foerageergebied, stofbaden en water.

| Datum      | Tijd       | Functie   | Temperatuur | Wind    | Neerslag | Bewolking     |
|------------|------------|-----------|-------------|---------|----------|---------------|
| 09-04-2021 | 9h00-10h00 | voorkomen | 11 °C       | 4 BF ZW | geen     | bewolkt       |
| 28-04-2021 | 9h00-10h00 | voorkomen | 15 °C       | 2 BF NO | geen     | Licht bewolkt |

## Resultaten

Huismussen (*Passer domesticus*) zijn sterk geassocieerd met mensen. De nestplaats is in de regel gebonden aan bebouwing. Voor voedsel zijn huismussen sterk afhankelijk van wat de mens hem al dan niet bewust aanbiedt. Deze voedselbron moet continue aanwezig zijn. Huismussen zijn uitgesproken standvogels, die zich meestal binnen enkele honderden meters van de broedplaats ophouden. In het broedseizoen blijven ze dichterbij de broedplaats (BIJ12 kennisdocument Huismus, 2017).

Tijdens beide veldbezoeken in april zijn er huismussen waargenomen, in de beukenhaag aan de straatzijde van het plangebied. Deze haag bevindt zich naast de bedrijfswoning en voor de varkensstallen. Het gehele plangebied is doorkruist om te zoeken naar huismussen. Hiervan werden, behalve de in de haag schuilende huismussen, geen waarnemingen gedaan.

Er zijn geen huismussen waargenomen in de te slopen stallen of bedrijfswoning op de planlocatie.

De waargenomen schuilende huismussen in het plangebied maken zeer waarschijnlijk onderdeel uit van de populatie aan de overzijde van Rooversdijk.

Het erf van Rooversdijk 3 lijkt deel te nemen aan een Erven plus programma. Er staat een huiszwaluwtil, hangt een uilenkast en minimaal 4 nestkasten voor huismussen.

Voor of na de uitgevoerde vleermuisonderzoeken is ook telkens gezocht naar het voorkomen van nestlocaties van huismussen. Er zijn hiervan, mede door het vanwege bio-security afgesloten stallen, geen waarnemingen gedaan.

#### **4.6 Overige soorten**

Tijdens de veldbezoeken zijn met name overvliegende, rustende of foeragerende vogels waargenomen. De waargenomen soorten betreffen onder andere: spreeuw, koolmees, houtduif, merel, kauw.

Tijdens de vleermuisonderzoeken zijn regelmatig roepen van steenuilen waargenomen vanuit de omgeving van het plangebied. Er zijn geen steenuilen waargenomen in het plangebied.

Volledigheidshalve is tijdens het onderzoek gelet op nestindicatief gedrag van overige gebouw bewonende soorten welke mogelijk aanwezig zijn nabij het plangebied. Hierbij zijn echter geen nesten van gebouw bewonende soorten waargenomen.



## 5. RESULTATEN EN ADVIES

### 5.1 Resultaten

- Er zijn in en nabij het plangebied twee soorten vleermuizen waargenomen, de Gewone dwergvleermuis en de Rosse vleermuis.
- Het onderzoek vond plaats van augustus 2020 tot en met juni 2021.
- Het gehele plangebied met daarbij alle structuren waren goed toegankelijk en visueel goed te onderzoeken.
- Bij inspectie van het plangebied bij daglicht zijn geen vleermuiskeutels of andere sporen gevonden die duiden op vleermuisverblijfplaatsen.
- Vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet aangetroffen.
- Er zijn geen essentiële vliegroutes aanwezig in het plangebied.
- Bestaande lijnvormige groenstructuren waarlangs migratie- of foerageerroutes van vleermuizen zouden kunnen liggen worden niet aangetast door de voorgenomen plannen.
- Foeragerende vleermuizen in de omgeving van het plangebied kunnen zeker wel voorkomen.
- De balts van de gewone dwergvleermuis of andere soorten is in september in en nabij het plangebied niet gehoord.
- Paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis of andere soorten zijn niet gevonden.
- Het zogenaamde najaars zwermgedrag is niet waargenomen
- De geplande ontwikkeling heeft door gebrek aan geschikte verblijfslocaties of het ontbreken van een gebruiksfunctie (foerageergebied of vliegroute) geen negatieve effecten op lokale populaties vleermuizen.
- Er zijn huismussen zijn waargenomen op de planlocatie.
- Er zijn geen waarnemingen gedaan van nesten of nest indicierend gedrag van huismussen bij de te slopen stallen of verder mogelijkheden in het plangebied.
- De waargenomen huismussen maken deel uit van een aan de overzijde van de weg voorkomende populatie.
- De te slopen varkensstallen zijn gecontroleerd op het voorkomen van nesten van huismussen en ook van algemeen voorkomende broedvogels. Hiervan zijn geen waarnemingen gedaan.

### 5.2 Toetsing Wet natuurbescherming/staat van instandhouding

#### VLEERMUIZEN

De gewone dwergvleermuis is in Nederland de meest algemene soort. Hij kan vrijwel overal in Nederland aangetroffen worden.

Ook komt de gewone dwergvleermuis algemeen voor in de omgeving van het plangebied en elders in de gemeente Landerd of de provincie Noord-Brabant.

De voorgenomen ontwikkelingen zullen invloed hebben op de in het plangebied voorkomende vleermuizen. Er worden echter geen verblijfplaatsen aangetast. Ook worden geen essentiële vliegroutes of essentieel foerageergebied aangetast. Daarmee kan gesteld worden dat de duurzame instandhouding van de aangetroffen vleermuissoorten niet in gevaar komt. Een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor het uitvoeren van de plannen is daarmee niet nodig.

Er zijn geen zomer-, kraam-, paar-, of winterverblijfplaatsen aangetroffen in het plangebied. Zodoende worden er met de sloop geen verbodsartikelen overtreden van de Wet natuurbescherming en is een ontheffingsverzoek bij bevoegd gezag niet noodzakelijk.

Daarnaast kan de nieuwbouw natuurinclusief ontworpen en uitgevoerd worden. Dit houdt in dat er definitieve verblijfplaatsen en een geschikte leefomgeving voor gebouw bewonende soorten zoals vleermuizen en huismussen worden gerealiseerd in en om de nieuwbouw.



## HUISMUSSEN

Er zijn geen nestplaatsen aangetroffen in de te slopen varkensstallen. Het plangebied wordt door de huismus gebruikt als foerageer-, schuil- en rustgebied.

De huismus is een algemene soort in Nederland en komt ook in de regio Hilvarenbeek algemeen voor. Daarom is het heel aannemelijk dat mussen in het plangebied deel uit maken van een flinke huismussenpopulatie in de omgeving gezien de zeer geschikte groene omgeving in en rond de bedrijven ten zuiden van het plangebied.

Door het plaatsen van permanente voorzieningen voor huismuslocaties aan de nieuw te bouwen loods worden nieuwe potentiële permanente verblijfplaatsen gecreëerd.

Na de sloop wordt de planlocatie landschappelijk ingericht waarna de functionele leefomgeving met schuilmogelijkheden en foerageergebied voor huismussen sterk verbeterd wordt in vergelijking met de huidige intensieve varkenshouderij situatie.

Door de geplande werkzaamheden is er weliswaar sprake van een tijdelijke beperkte verstoring van foerageergebied voor de huismus en dekking rond de huidige verblijfplaatsen, maar dit heeft geen wezenlijk effect op de functionaliteit van de leefomgeving als geheel omdat er voldoende alternatieven in de directe omgeving overblijven.

De gunstige staat van instandhouding is voor de huismus binnen het project gegarandeerd.

De verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming worden zodoende niet overtreden.

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming bepalend. Soortenbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Er wordt onderscheid gemaakt tussen internationaal beschermde soorten en nationaal beschermde soorten. Van de nationaal beschermde soorten kan de beschermde status per provincie verschillen. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen aan (algemeen voorkomende) soorten.

Het beschermingsregime is verschillend voor zowel de internationaal beschermde soorten (vogel- en habitatrichtlijn soorten) als de nationaal beschermde soorten.

Tevens kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht, zowel voor soorten als hun (beschermde) leefgebied.

### 5.3 Aanbevelingen

- Omdat niet kan worden uitgesloten dat de locatie in gebruik is als foerageergebied voor vleermuizen wordt geadviseerd om de werkzaamheden bij daglicht uit te voeren.
- Vleermuizen kunnen zelf geen verblijfplaatsen maken en zijn dus afhankelijk van bestaande verblijfplaatsen. Er zijn onderhoudsvrije vleermuiskasten in de handel die kunnen worden ingemetseld of die eenvoudig te bevestigen zijn aan muren. Deze positieve maatregelen zijn veelal eenvoudig en met geringe meerkosten in of bij nieuwbouw toe te passen.
- Bij de landschappelijke inpassing met groenstructuren worden bij voorkeur inheems (streekeigen) groen aangeplant. Groei en bloei van deze planten en de momenten waarop rupsen, bijen of vogels sterk van hun blad, nectar en stuifmeel afhankelijk zijn, zijn op elkaar afgestemd. Een belangrijk verschil met uitheemse soorten die vaak eerder en te vroeg uitlopen/bloeien. De voorkeur gaat uit naar en bes- en nootdragende struiken zoals sporkehout (vuilboom), Gelderse roos, wilde kardinaalsmuts, lijsterbes, hondsroos, sleedoorn of hazelaar. Deze ten gunste van foerageerfuncties voor vogels, maar ook kleine knaagdieren, insecten en insecteneters zoals vleermuizen zullen hiervan profiteren. Huismussen zullen schuilgelegenheid vinden in stekelige struiken zoals bijv. (groenblijvende) hult of meidoorn. Lindebomen trekken tijdens hun relatief lange bloeitijd grote aantallen insecten aan, en dus ook eerdergenoemde insecteneters.
- Om de habitat voor de aanwezige huismussen te verbeteren is het aan te bevelen om het plangebied huismusvriendelijker te maken door het plaatsen van enkele permanente voorzieningen in de nieuw te bouwen loods. Vogelbescherming Nederland heeft een checklist ontwikkeld, waarmee iedere bouwonderneming zijn projecten en de directe omgeving natuurvriendelijker kan maken. Zie [www.bouwnatuurinclusief.nl](http://www.bouwnatuurinclusief.nl) en [www.checklistgroenbouwen.nl](http://www.checklistgroenbouwen.nl)

- De zorgplicht is altijd van toepassing, op basis waarvan door iedereen voldoende zorg in acht moet worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld door buiten kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaapseizoen) te starten met werkzaamheden en het gefaseerd werken om dieren de kans te geven om te vluchten. Verder kunnen vogels broeden in de omgeving van het plangebied. Werkzaamheden die een verstorend effect op broedende vogels veroorzaken dienen daarom plaats te vinden buiten het broedseizoen (broedseizoen loopt van globaal half maart tot half juli).
- Bij onvoorziene omstandigheden dient direct contact opgenomen te worden met een ter zake deskundige.



## LIJST VAN BRONNEN

Quick scan flora en fauna 2020-BE-0767 d.d. 15 augustus 2020

Limpens et al., 1997; Dietz et al., 2011

[www.wetnatuurbescherming.nl](http://www.wetnatuurbescherming.nl)

[www.NDFF.nl](http://www.NDFF.nl)

[www.checklistgroenbouwen.nl](http://www.checklistgroenbouwen.nl)

[www.bouwnatuurinclusief.nl](http://www.bouwnatuurinclusief.nl)

[www.rijksoverheid.nl](http://www.rijksoverheid.nl)

[www.brabant.nl](http://www.brabant.nl)

[www.natuurmonumenten.nl](http://www.natuurmonumenten.nl)

[www.verspreidingsatlas.nl](http://www.verspreidingsatlas.nl)

[www.vivarapro.nl](http://www.vivarapro.nl)

[www.ivn.nl](http://www.ivn.nl)

[www.natura2000.nl](http://www.natura2000.nl)

[www.hilvarenbeek.nl](http://www.hilvarenbeek.nl)

netwerk groene bureaus

checklist vleermuisprotocol

- Als bijlage 1 is toegevoegd de BIJ12-2017-009-Kennisdocument-Huismus-1.0